

Případová studie

ORP Sokolov

Podpora regionálně specifických
aktivit v rámci SRR ČR 2021+

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

SRR21+
Strategie regionálního rozvoje 2021+

Obsah

1. Úvod	3
2. Sokolovsko z pohledu Strategii rozvoje ČR 2021+	4
Popis území	4
Pozice ORP Sokolov v kontextu jeho postavení v SRR ČR	5
Obyvatelstvo.....	8
a) Počet obyvatel.....	8
b) Průměrný věk obyvatelstva	9
c) Index stáří.....	10
Vzdělanost	11
Intenzita bytové výstavby.....	12
3. Potencionální dopady pandemie Covid-19 na Sokolovsko	14
4. Dlouhodobé tendence regionálního vývoje Karlovarského kraje – kontext pro rozvoj Sokolovska	16
5. Hlavní socio-ekonomické problémy a výzvy Sokolovska.....	20
Aktivní podnikatelské subjekty v kraji a intenzita podnikatelské aktivity	20
Struktura hospodářských činností v regionu	22
Nezaměstnanost.....	22
Průměrná mzda	25
Pohyb obyvatelstva	27
Migrace	28
Doprava a dopravní obslužnost.....	31
Sociální vyloučení	32
6. Vazba a možnosti SRR ČR 21+ k řešení výzev a problémů na Sokolovsku	34
6.1 a) Podpora a rozvoj podnikatelských aktivit, podpora zaměstnanosti	34
b) Vazba AP SRR ČR 21+ na plánované aktivity v oblasti podpory a rozvoje podnikatelských aktivit	35
6.2 a) Podpora v oblasti vzdělávání a sociálních věcí, bytová výstavba.....	36
b) Vazba AP SRR ČR 21+ na plánované aktivity v oblasti podpory vzdělávání	37
6.3 a) Podpora v oblasti zdravotnictví.....	38
b) Vazba AP SRR ČR 21+ na plánované aktivity v oblasti zdravotnictví.....	38
6.4 a) Podpora životního prostředí	39
b) Vazba AP SRR ČR 21+ na plánované aktivity v oblasti podpory životního prostředí	39
6.5 a) Podpora v oblasti cestovního ruchu a kultury.....	41
b) Vazba AP SRR ČR 21+ na plánované aktivity v oblasti podpory cestovního ruchu	41
7. Možnosti pro AP SRR 2023-2024.....	43
8. Zdroj dat	44

1. Úvod

Cílem této případové studie je poukázat na dlouhodobý socio-ekonomický vývoj, problémy i výzvy pro oblast Sokolovska a možnosti, které nabízí Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+ a její Akční plán 21-22 (úzce provázaný na fondy EU), ale i možnosti a záměry samospráv při řešení těchto výzev.

Území řešené touto případovou studií - Sokolovsko, je vymezeno hranicí obce s rozšířenou působností (dále jen ORP) Sokolov, což je polovina bývalého okresu Sokolov, který se nachází v Karlovarském kraji. Toto území je zařazeno mezi hospodářsky a sociálně ohrožená území (dále jen HSOÚ).

Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+ (dále SRR ČR) je založena na soudobém vnímání regionálního rozvoje, kdy je přirozené, že existují různé typy území s rozdílnými potřebami, problémy a výzvami. SRR ČR právě takové typy území identifikovala (metropolitní regiony, aglomerace a jejich zázemí, regionální centra a jejich venkovské zázemí, strukturálně postižené regiony, hospodářsky a sociálně ohrožená území).

I přes výše uvedenou kategorizaci území je přirozené, že v každém regionu se nachází oblasti, kterým je vhodné věnovat zvýšenou pozornost, neboť v řadě případů vykazují podprůměrné hodnoty socio-ekonomických (ale např. i environmentálních) ukazatelů. Jednou z takových oblastí je i **Sokolovsko**. Toto území, je strukturálně postiženou oblastí, která prochází hospodářskou restrukturalizací především z důvodu výrazného zaměření na těžbu. Karlovarský kraj je spolu s Ústeckým a Moravskoslezským krajem podporován ze strany státu ohledně hospodářské restrukturalizace.

Obrázek 1: Administrativní členění Karlovarského kraje

Zdroj: <http://www.karlovyvary-region.eu/cz/o-karlovarskem-kraji/karlovarsky-kraj-v-kostce-7209>

2. Sokolovsko z pohledu Strategií rozvoje ČR 2021+

Popis území

ORP Sokolov leží v severní části západních Čech a spolu s ORP Kraslice tvořil bývalý okres Sokolov. Na severu hraničí s ORP Kraslice, na západě a na jihu sousedí s ORP Cheb, na východě pak s ORP Karlovy Vary.

Správní obvod obce s rozšířenou působností Sokolov (území ORP Sokolov) je třetím největším obvodem v Karlovarském kraji s rozlohou 489,19 km² a druhým největším do počtu obyvatel – 75 189. Počtem 154 obyvatel na km² se řadí na první místo v kraji v hustotě osídlení.

Ve správním obvodu Sokolov je zahrnuto 30 obcí, kterými jsou: Březová, Bukovany, Citice, Dasnice, Dolní Nivy, Dolní Rychnov, Habartov, Horní Slavkov, Chlum Svaté Maří, Chodov, Josefov, Kaceřov, Krajková, Královské Poříčí, Krásno, Kynšperk nad Ohří, Libavské Údolí, Locket, Lomnice, Nová Ves, Nové Sedlo, Rovná, Sokolov, Staré Sedlo, Svatava, Šabina, Tatrovice, Těšovice, Vintířov a Vřesová. Na území sokolovského obvodu se nachází 5 pověřených obecních úřadů, jsou to: Horní Slavkov, Chodov, Kynšperk nad Ohří, Locket a Sokolov. Tyto obecní úřady jsou pověřeny výkonem některých pravomocí, které na ně přešly po ukončení činnosti Okresního úřadu v Sokolově. Specifikem tohoto správního obvodu je vysoká koncentrace průmyslu, která je v tomto obvodu nejvyšší v celém Karlovarském kraji.

Území okresu vždy vynikalo svým přírodním surovinovým bohatstvím. Už ve středověku byla využívána hojná ložiska vzácných a užitkových rud, která se nacházela v obou horských pásmech. V minulosti se jednalo převážně o cínové rudy. V současnosti má rozhodující význam těžba hnědého uhlí v Sokolovské pánvi, která řadí okres mezi přední průmyslová centra.

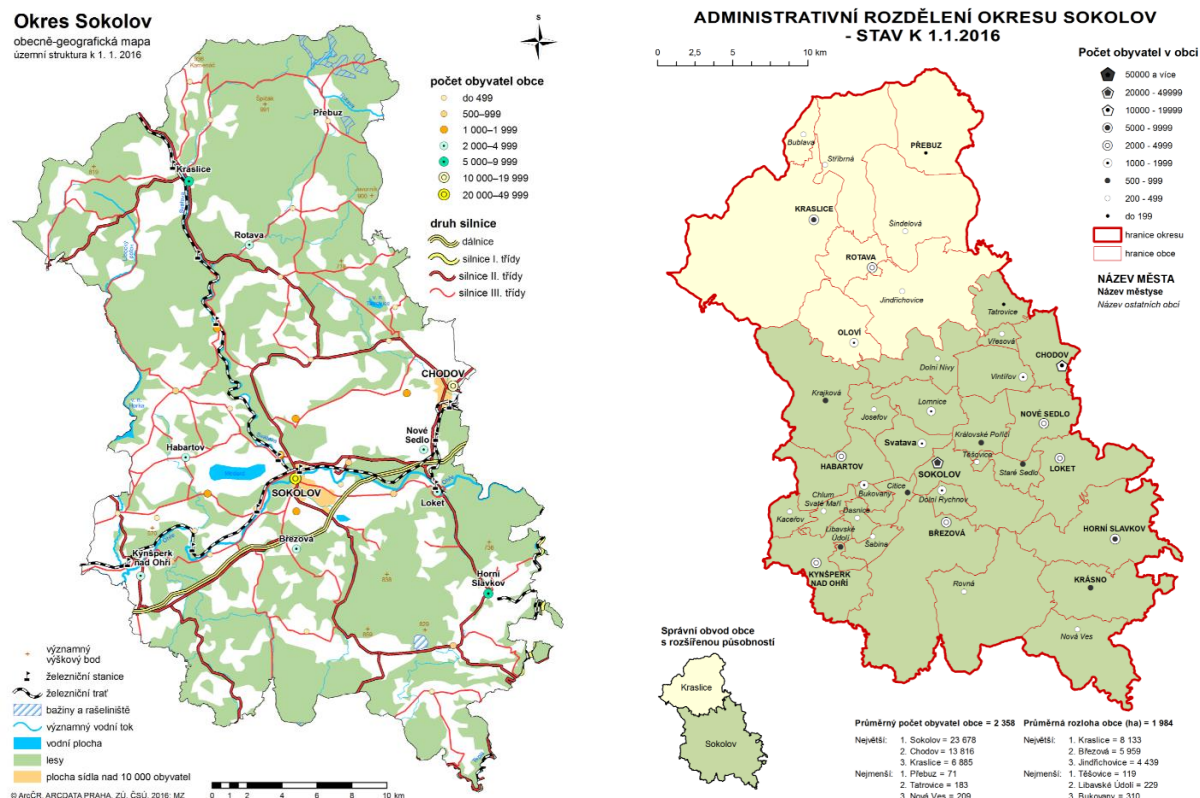
Sokolovský okres jako celek je okresem vysoce průmyslovým. Z odvětví průmyslu je nejpočetněji zastoupen průmysl paliv. Dále je na okrese rozšířen průmysl strojírenský, chemický, textilní a průmysl skla, keramiky a porcelánu. Naproti tomu zemědělství na Sokolovsku nemá podstatný význam. Díky rozsáhlé důlní činnosti není půdní fond příliš vhodný k zemědělskému obdělávání.

Životní prostředí okresu je nejhorší v kraji. Na jeho kvalitu negativně působí rozsáhlá průmyslová činnost, zejména těžba a následné zpracování hnědého uhlí. Všechny škodlivé látky vyskytující se v ovzduší, zejména při překračování nejvýše přípustných koncentrací, výrazně znehodnocují životní prostředí. Mezi základní sledované znečišťující látky, vznikající především při spalování tuhých a kapalných paliv a vypouštěné do ovzduší, patří tuhé látky (poléťavý prach, popílek), oxid siřičitý (SO₂), oxidy dusíku (Nox), oxid uhelnatý (CO) a uhlovodíky (CxHy). Důlní činnost má negativní vliv i na okolní krajinu. Vytěžené lokality nelze uvést do původního stavu ihned po skončení důlní činnosti.

Převážná část této oblasti není vhodná k rekreaci z hlediska snížené kvality životního prostředí. Z tohoto důvodu ani cestovní ruch nehraje významnou roli v oblasti ekonomiky v sokolovském okrese. Vhodné podmínky k zimním sportům splňují oblasti Kraslic, Bublavy a Stříbrné.¹

¹ Okres Sokolov-a ORP Sokolov - charakteristika dle ČSÚ (zdroj: https://www.czso.cz/csu/xk/charakteristika_okresu_sokolov) a https://www.czso.cz/csu/xk/spravni_obvod_sokolov_charakteristika

Obrázek 2 a 3: Obecně-geografická a administrativní mapa SO ORP Sokolov

Zdroj mapa okres Sokolov: <https://www.czso.cz/documents/11244/62026364/Sokolov.png/5792b868-914f-4d78-995f-fc62430f00cd?version=1.1&t=1502431942893>

Zdroj mapa administrativní rozdělení okresu Sokolov: <https://www.czso.cz/documents/11244/86151858/Sokolov.png/ca49bf6a-0268-4289-a42e-4fa59b332fcd?version=1.1&t=1528266812984>

Pozice ORP Sokolov v kontextu jeho postavení v SRR ČR

Strategie regionálního rozvoje ČR pro období 2014 – 2020 definovala tzv. „hospodářsky problémové regiony“, které zahrnovaly 57 SO ORP. Většina z těchto SO ORP se stala součástí skupiny tzv. „hospodářsky a sociálně ohrožených území“, jak je definuje Ministerstvo pro místní rozvoj ČR ve SRR ČR 2021+. Tento strategický dokument dále vymezuje další 4 kategorie regionů, tj. metropolitní území, aglomerace, regionální centra a jejich venkovská zázemí a strukturálně postižené kraje.

Strukturálně postiženou oblastí je podle SRR ČR i celý Karlovarský kraj. ORP Sokolov proto spadá do dvou z výše uvedených kategorií – jedná se jak o hospodářsky a sociálně ohrožené území, tak o část strukturálně postiženého kraje.

Jednotlivé regiony ČR mají různé podmínky a odlišné možnosti k vývoji. Statistické míry variability (medián, průměr a variační koeficient) meziročně potvrzují, že velikost rozdílů mezi regiony se soustředěnou podporou státu a zbylými regiony Česka se u většiny ukazatelů nemění a také k průměru Česka (všechny SO ORP) je rozdíl stejný. Právě proto si SRR ČR klade za cíl usměrňovat sektorové politiky státu tak, aby zohledňovaly specifika jednotlivých typů území a v rámci Akčního plánu Strategie regionálního rozvoje je snahou vytvářet nástroje a opatření, jimiž aktivně ovlivní rozvoj specifických území (včetně Sokolovska).

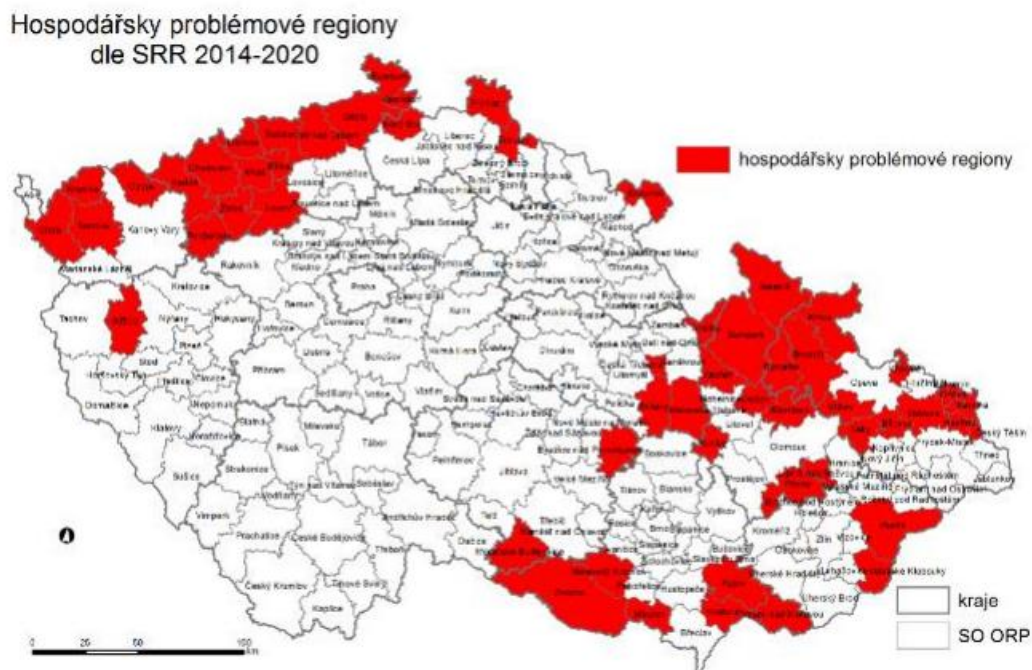
V rámci Karlovarského kraje se však dle SRR ČR 2021+ nejedná jen o ORP Sokolov (v této studii řešená oblast), ale do HSOÚ na území kraje spadá i ORP Kraslice a ORP Ostrov. Podle nejnovějších dat zaslaných Ministerstvem pro místní rozvoj, by nově do oblastí HSOÚ spadaly všechny ORP v Karlovarském kraji kromě ORP Cheb. Některé oblasti mají data sice jen hraniční, ale např. ORP Aš

zaznamenala velký propad a nyní jsou podmínky v této oblasti horší než v původních třech HSOÚ v kraji.

Společným problémem všech strukturálně postižených oblastí (krajů) je nízká míra ekonomického růstu a zaostávání za ostatními regiony ČR. Tempo ekonomického růstu je dlouhodobě pod průměrem ČR. Karlovarský kraj ještě v polovině 90. let minulého století patřil mezi hospodářsky nejsilnější regiony ČR, dlouhodobou stagnací i během období 2002-2007, kdy ostatní kraje rostly poměrně rychle, ale výrazně trafil. Příomou součástí ekonomických problémů je nízká atraktivita kraje pro život obyvatel, menší nabídka perspektivních pracovních a kariérních vyhlídek nejen pro mladé a kvalifikované odborníky (působící negativně na obyvatele kraje i na přilákání lidí z prostředí mimo kraj) a horší podmínky a nízká atraktivita pro podnikání. Všechny faktory se navzájem ovlivňují, podmiňují a znásobují negativní dopady na krajské hospodářství a společnost. Současně je jejich působení a jejich projevy ještě silnější v periferních oblastech Karlovarského kraje.

Významná specializace území na tradiční odvětví těžby, energetiky a výroby nekovových minerálních výrobků (sklo, porcelán, stavební hmoty) se vyznačovaly vysokou surovinovou a energetickou náročností, těžkými pracovními podmínkami a využíváním specificky kvalifikované pracovní síly, čemuž v přecházejících desetiletích odpovídala i strategická rozhodnutí dopadající na celý kraj.²

Obrázek 4: Vymezení „hospodářsky a sociálně ohrožených území“ v rámci SRR 2014 – 2020

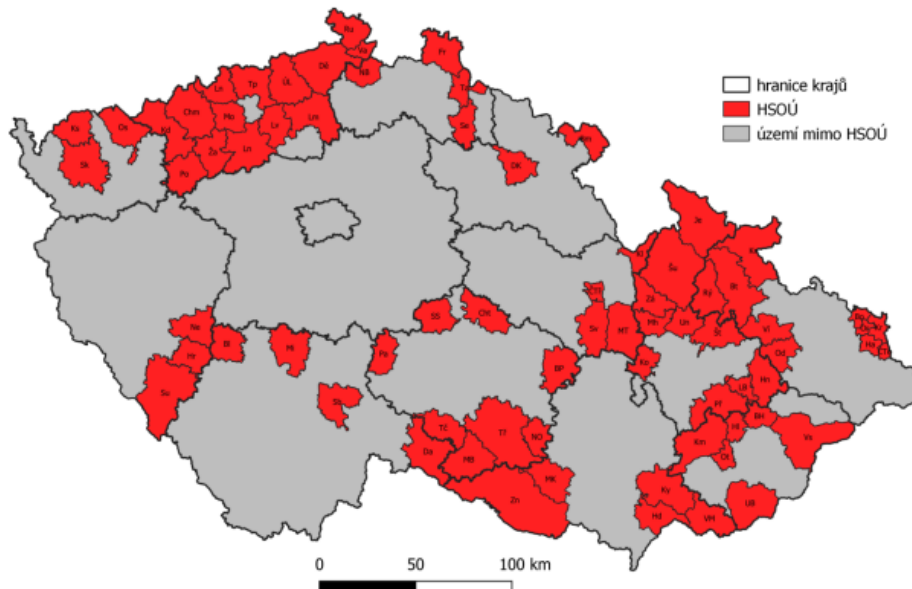
Zdroj: SRR ČR 2014 – 2020

² SRR ČR 21+

Obrázek 5: Vymezení „hospodářsky a sociálně ohrožených území“ v rámci SRR 2021+

HOSPODÁŘSKY A SOCIÁLNĚ OHROŽENÁ ÚZEMÍ

Obce s rozšířenou působností označené jako hospodářsky a sociálně ohrožená území Strategii regionálního rozvoje ČR 2021+

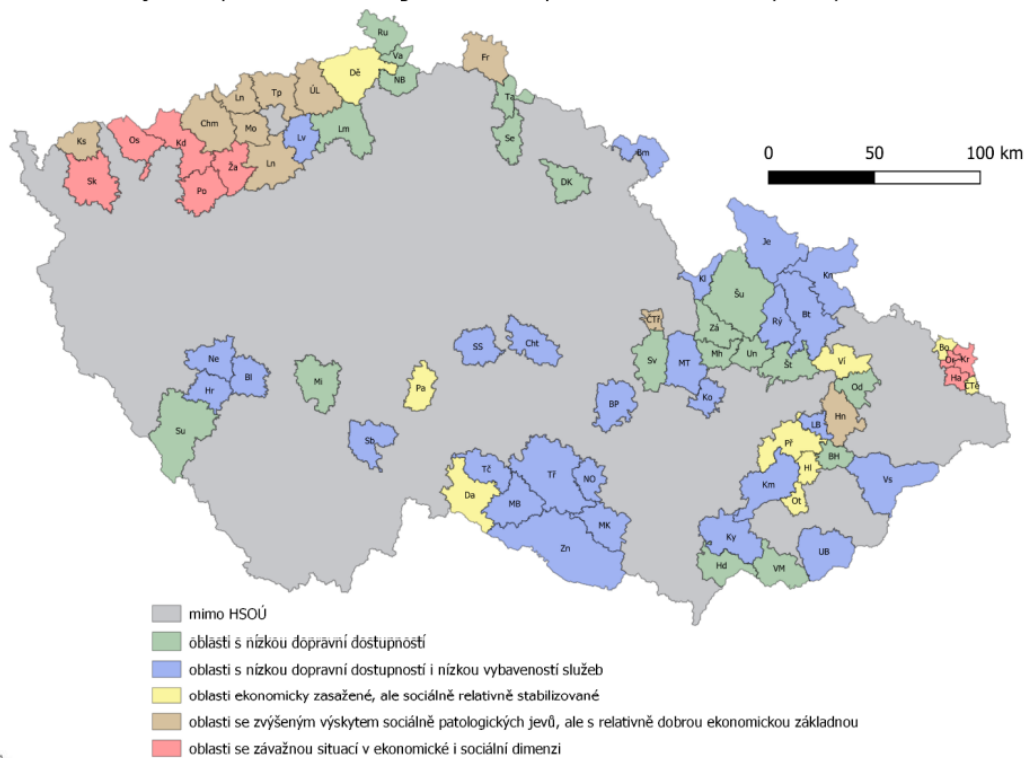

Zdroj: SRR ČR 2021+

Obrázek 6: Typologie hospodářsky a sociálně ohrožených území v rámci SRR 2014 – 2020

TYPLOGIE HOSPODÁŘSKY A SOCIÁLNĚ OHROŽENÝCH ÚZEMÍ

Rozdělení jednotlivých SO ORP do kategorií na základě podobnosti hodnot v analyzovaných dimenzích

Zdroj: SRR ČR 2014-2020

Obyvatelstvo

Lidské zdroje v Karlovarském kraji lze stručně charakterizovat jako relativně mladou populaci, s nižší průměrnou vzdělaností (zejména díky nižšímu podílu vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva než je celostátní průměr) a s vyšším podílem v kraji žijících a pracujících cizinců.³

Pokračuje klesající trend počtu obyvatel kraje. V roce 2020 zejména díky rekordnímu zápornému přirozenému přírůstku, ale také díky zápornému migračnímu přírůstku. Podíl cizinců (7,5 % všech obyvatel kraje) je druhý nejvyšší mezi kraji ČR po Hl. městě Praze a dlouhodobě vykazuje rostoucí trend. Sňatečnost se meziročně snížila. Průměrný věk ženichů i nevěst se od minulého roku opět mírně navýšil a navazuje tak na dlouhodobý trend. Rozvodovost v Karlovarském kraji byla nejvyšší mezi všemi regiony ČR. Porodnost v kraji znamenala mírný meziroční pokles. Téměř 63 % živě narozených dětí se narodilo svobodným matkám, to je druhý nejvyšší podíl mezi kraji ČR po Ústeckém kraji. V kraji v roce 2020 zemřelo celkem 4 026 osob, to představuje prudký meziroční nárůst o 18,2 %. Jedná se o druhý nejvyšší nárůst v rámci celé ČR. Podíl 65letých a starších osob v populaci kraje neustále narůstá, zvyšuje se index stáří i průměrný věk obyvatel kraje. Naděje dožití při narození se meziročně mírně snížila, nižší hodnoty naděje dožití mužů i žen vykazuje pouze Ústecký kraj.⁴

Zdejší obyvatelstvo je vzhledem k průmyslovému charakteru území složeno především z dělnických profesí a profesí uplatňujících se v průmyslu. Dlouhodobě patří ORP Sokolov v rámci ČR k území, s nízkým počtem vysokoškolsky vzdělaných lidí (cca 6 %). Převážná část obyvatel bydlí v sídlištní zástavbě, rodinné domy jsou zastoupeny v menší míře a nacházejí se spíše na periférii a menších vsích v okolí. Největší zastoupení má česká národnost, následuje slovenská a německá. Výrazné je zde zastoupení romského a vietnamského etnika.⁵

a) Počet obyvatel

Počet obyvatel v Karlovarském kraji dosáhl k 31. 12. 2020 hodnoty 293 311 osob. V 1. pololetí 2021 se opět snížil, a to důsledkem přirozeného úbytku obyvatelstva. Podle výsledků předběžné statistické bilance dosáhl počet obyvatel Karlovarského kraje k 31. 6. 2021 celkem 291 908 obyvatel, z toho 147 755, tj. 50,6 %, byly ženy. Ve všech okresech kraje více obyvatel zemřelo, než kolik se jich narodilo.

Co do počtu obyvatel je Karlovarský kraj krajem s nejnižším počtem obyvatel v ČR. Obyvatelstvo kraje tvořilo 2,7 % všech obyvatel ČR.

Obyvatelstvo je základním rozvojovým předpokladem a nositelem všech sociálních a hospodářských aktivit v regionu, a proto je znepokojující, že dlouhodobě v Karlovarském kraji (dále jen KVK) dochází k úbytku obyvatel.

Obrázek 7: Počet obyvatel v Karlovarském kraji a jeho okresech v 1. pololetí 2021

	Stav na počátku období 1. ledna 2021			Střední stav obyvatelstva			Stav ke konci období 30. června 2021		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Kraj celkem	293 311	145 013	148 298	292 321	144 401	147 920	291 908	144 153	147 755
v tom okresy:									
Cheb	91 434	45 185	46 249	91 045	44 949	46 096	90 935	44 892	46 043
Karlovy Vary	114 374	56 215	58 159	114 124	56 063	58 061	113 991	55 987	58 004
Sokolov	87 503	43 613	43 890	87 152	43 389	43 763	86 982	43 274	43 708

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/xk/obyvatelstvo-v-karlovarskem-kraji-v-1-pololeti-2021>

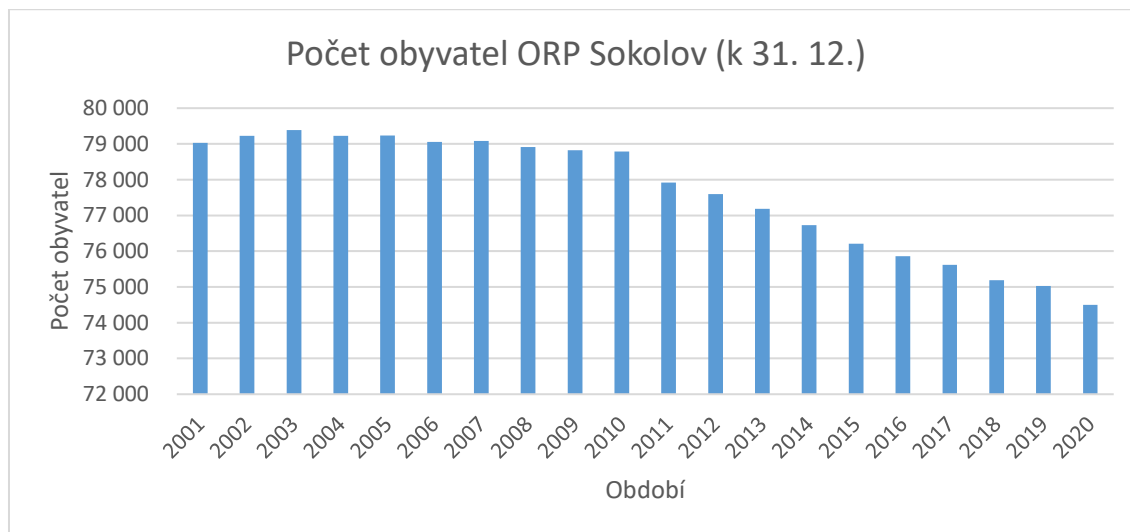
³<http://www.karlovyvary-region.eu/cz/o-karlovarskem-kraji/obyvatelstvo-a-trh-prace-7221>

⁴ ČSÚ za rok 2020 / <https://www.czso.cz/documents/10180/142333256/33012421.pdf/4550b986-14e6-4fd1-a79a-3ce7352e32ea?version=1.13>

⁵ Územně analytické podklady obce – ORP Sokolov - 2020

V porovnání se stavem obyvatel na počátku roku 2021 se počet obyvatel snížil ve všech okresech Karlovarského kraje. Nejvýraznější úbytek byl zaznamenán v okrese Sokolov (o 521), nejmenší pak v okrese Karlovy Vary (o 383 osob).⁶

Obrázek 8: Počet obyvatel v ORP Sokolov v období let 2001-2020

Zdroj: data ČSÚ + vlastní graf

Počet obyvatel v ORP Sokolov od roku 2010 intenzivně klesá. K 31. 12. 2010 žilo v ORP Sokolov 78 788 obyvatel, ke konci roku 2020 už to bylo pouze 74 502 obyvatel.

b) Průměrný věk obyvatelstva

KVK patří ke krajům s o něco vyšším věkovým průměrem (43,3), než je průměr celé ČR (42,6). Stárnutí obyvatel je v Karlovarském kraji rychlejší než ve zbytku ČR.

Trend stárnutí populace kraje stále pokračuje a neustále se zvyšuje průměrný věk i naděje na dožití obyvatel. Současně se stárnutím populace se mění i věková struktura obyvatel kraje.

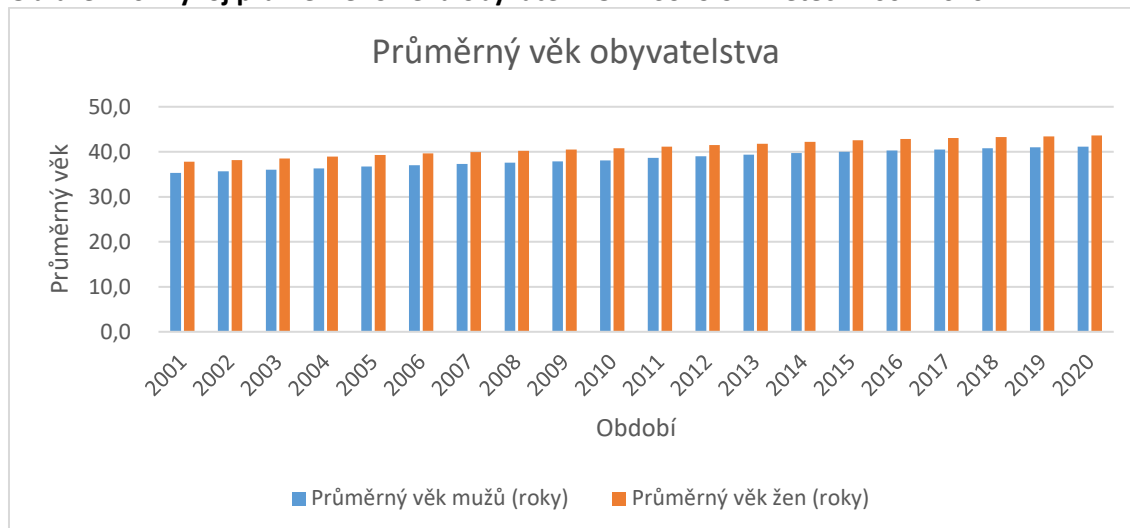
Obrázek 9: Průměrný věk obyvatelstva v ČR – porovnání krajů za rok 2020

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/czso/porovnani-kraju-poradi-kraju>

⁶ <https://www.czso.cz/csu/xk/obyvatelstvo-v-karlovarskem-kraji-v-1-pololeti-2021>

Obrázek 10: Vývoj průměrného věku obyvatel v ORP Sokolov v letech 2001-2020

Zdroj: ČSÚ + vlastní graf

c) Index stáří

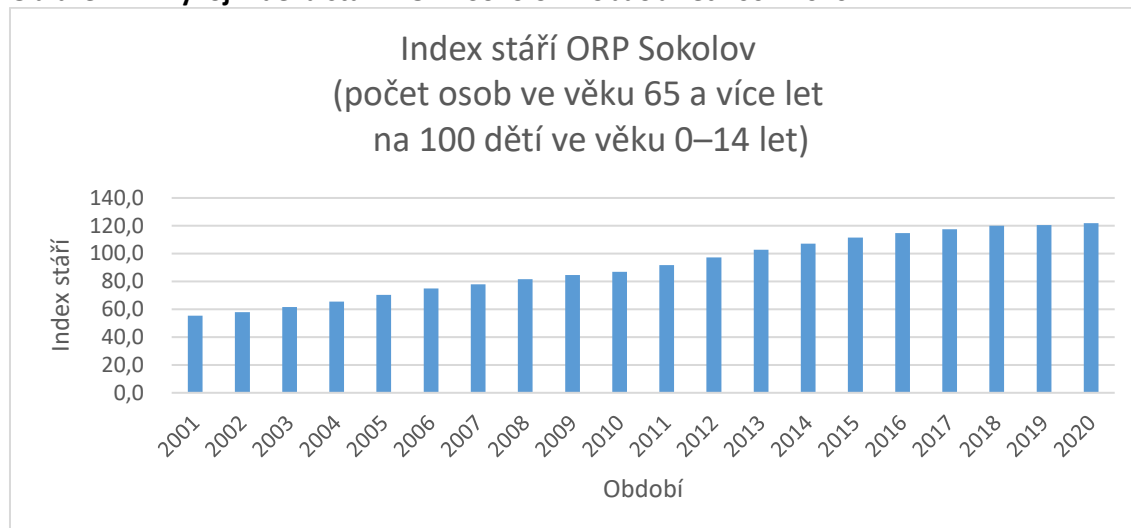
Index stáří udává věkovou strukturu obyvatelstva, která vypovídá o stárnutí obyvatelstva. Pokud je index nižší než 100, je podíl sledované dětské složky obyvatel vyšší než podíl starších osob. Pokud je hodnota vyšší než 100, je počet osob ve věku nad 65 let vyšší než počet dětí do 15 let věku v populaci.

Obrázek 11: Index stáří v České republice – porovnání krajů za rok 2020

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/czso/porovnani-kraju-poradi-kraju>

Obrázek 12: Vývoj indexu stáří v ORP Sokolov v období let 2001-2020

Zdroj: data ČSÚ + vlastní graf

Vzdělanost

V kraji působí řada středních odborných škol, zaměřených celá desetiletí na vzdělávání v místních tradičních odvětvích a oborech, mnohdy specifických pro Karlovarský kraj. Vedle takto orientovaných vzdělávacích institucí se v posledních letech v kraji objevuje řada dalších, zejména vysokoškolských institucí, jenž zde v nedávné minulosti vznikly nebo zde zahájily (a nadále rozvíjejí) své aktivity včetně vzdělávacích. I přes to, že kraj je populačně nejmenším v České republice, jeho geografická poloha a budovaná dopravní infrastruktura z něj činí zajímavé místo pro investice, podnikání a bydlení.⁷

Karlovarský kraj patří v rámci ČR k regionům s nejnižší úrovní vzdělanosti. Jedním z důvodů nízkého zastoupení vysokoškolsky vzdělaných obyvatel v KVK je historicky zděděná a reprodukcující se sociální a kvalifikační struktura a s tím související poptávka po vysoce vzdělané a kvalifikované pracovní síle, dalším důvodem je chybějící vysoká škola univerzitního typu a malé zastoupení poboček fakult VŠ v kraji, tj. špatná dostupnost VŠ vzdělání v KVK a fakt, že se část absolventů VŠ z KVK po ukončení studia nevrací zpět do kraje a hledá své uplatnění v ekonomických centrech či zahraničí.⁸

Z dostupných dat je zřejmá převaha žen ve vyšších stupních vzdělávacích zařízení nad muži, z toho lze usuzovat, že ženy mají větší zájem o prohlubování své kvalifikace. Ženy dlouhodobě preferují studium společenských věd, zatímco u mužů dominují zejména technické obory.⁹

Největší nárůst vysokoškolsky vzdělaných obyvatel od roku 2001 do roku 2011 v rámci kraje zaznamenal ORP Karlovy Vary, dále je ORP Sokolov, Cheb, Ostrov, Mariánské Lázně, Aš a nejmenší nárůst zaznamenal ORP Kraslice.

ORP Sokolov se drží nad krajským průměrem, co do počtu vysokoškoláků. Jednoznačně nejvyšší nárůst počtu vysokoškolsky vzdělaných lidí zaznamenala obec Sokolov, jedná se ovšem o hodnoty vztahující se k celkovému počtu obyvatel. V absolutních hodnotách zaznamenala největší nárůst vysokoškoláků obec Sokolov (324), která na druhou stranu zaznamenala také největší snížení občanů se základním příp. nedokončeným vzděláním (-1237).¹⁰

⁷ <http://www.karlovyvary-region.eu/cz/o-karlovarskem-kraji/obyvatelstvo-a-trh-prace-7221>

⁸ Program rozvoje Karlovarského kraje

⁹ Ženy a muži v Karlovarském kraji, publikace vydaná ČSÚ, vydané v Karlových Varech dne 31.10.2019, autor: Krajská správa Českého statistického úřadu v Karlových Varech

¹⁰ Územně analytické podklady obce – ORP Sokolov- 2020

Obrázek 13: Podíl obyvatelstva s terciárním vzděláním v české republice – porovnání krajů za rok 2020

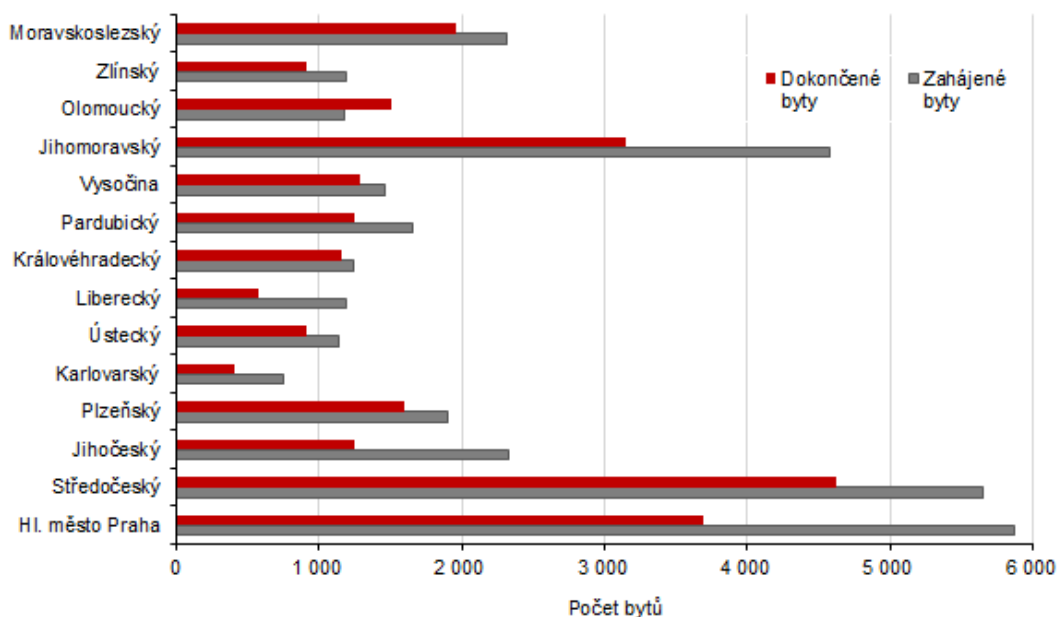
Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/czso/porovnaní-kraju-poradí-kraju>

Graf ukazuje procentní podíl obyvatel ve věku 15 a více let s ukončeným terciárním vzděláváním na obyvatelstvu ve věku 15 a více let.

Intenzita bytové výstavby

V 1. až 3. čtvrtletí roku 2021 byla v Karlovarském kraji zahájena výstavba 747 nových bytů, z toho téměř polovina v nových rodinných domech (49,0 %). V mezikrajském srovnání tak Karlovarský kraj zaznamenal v počtu nově zahájených bytů druhý nejvyšší nárůst, a to o 35,3 %. Ve stejném období bylo v kraji dokončeno 406 bytů, což je o 2 byty méně než ve stejném období roku 2020. Karlovarský kraj byl jedním ze 4 regionů, ve kterých se počet dokončených bytů meziročně snížil.

Obrázek 14: Počet zahájených a dokončených bytů v krajích ČR v 1. pololetí 2021

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/xk/bytova-vystavba-v-karlovarskem-kraji-v-1-az-3-ctvrtletí-roku-2021>

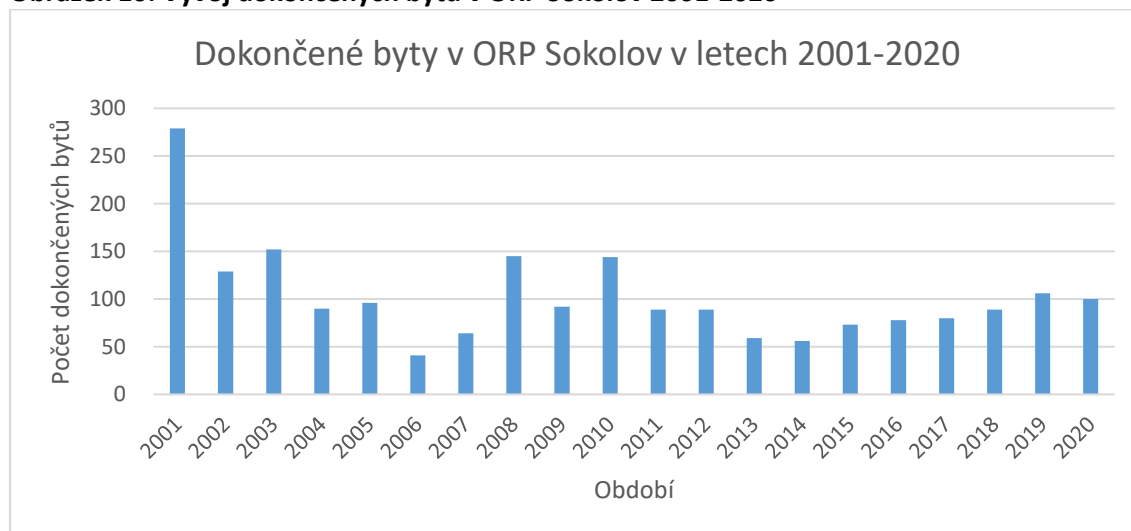
Z okresů bylo nejvíce bytové výstavby dokončeno v okrese Karlovy Vary (43,6 % všech dokončených bytů v kraji), nejméně bytů bylo dokončeno v okrese Sokolov (22,9 % všech dokončených bytů v kraji). Sokolov byl však současně okresem, ve kterém byl meziročně zaznamenán nejvyšší nárůst počtu dokončených bytů, a to o 17,7 %.¹¹

Obrázek 15: Zahájené a dokončené byty podle druhu stavby v Karlovarském kraji a jeho okresech v 1. až 3. čtvrtletí 2021 (předběžné údaje)

	Byty						
	celkem	index 2021/2020	v tom		z toho		
			nová výstavba	změna dokončených staveb	v nových rodinných domech	v nových bytových domech	v nebytových budovách
Zahájené byty							
Kraj celkem	747	135,3	574	173	366	189	57
v tom okresy:							
Cheb	302	148,0	173	129	119	53	26
Karlovy Vary	354	125,1	320	34	166	136	27
Sokolov	91	140,0	81	10	81	-	4
Dokončené byty							
Kraj celkem	406	99,5	363	43	276	82	9
v tom okresy:							
Cheb	136	116,2	126	10	95	30	4
Karlovy Vary	177	83,5	163	14	109	52	3
Sokolov	93	117,7	74	19	72	-	2

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/xk/bytova-vystavba-v-karlovarskem-kraji-v-1-az-3-ctvrtletí-roku-2021>

Obrázek 16: Vývoj dokončených bytů v ORP Sokolov 2001-2020

Zdroj: data ČSÚ + vlastní graf

¹¹ <https://www.czso.cz/csu/xk/bytova-vystavba-v-karlovarskem-kraji-v-1-az-3-ctvrtletí-roku-2021>

3. Potencionální dopady pandemie Covid-19 na Sokolovsko

Dopady pandemie COVID-19 se v KVK významně promítly zejména v oblasti lázeňství a v návazném cestovním ruchu. Vycházíme-li z dat za ukončené roky, pak dle statistik můžeme konstatovat, že od roku 2013 (10,56 %) docházelo k významnému poklesu podílu nezaměstnaných¹², a to až do roku 2019 (3,8 %). V roce 2020 došlo poprvé opět k výraznému nárůstu podílu nezaměstnaných na hodnotu 5,91 %, viz grafy níže. Tento nárůst se týkal všech ORP v Karlovarském kraji.

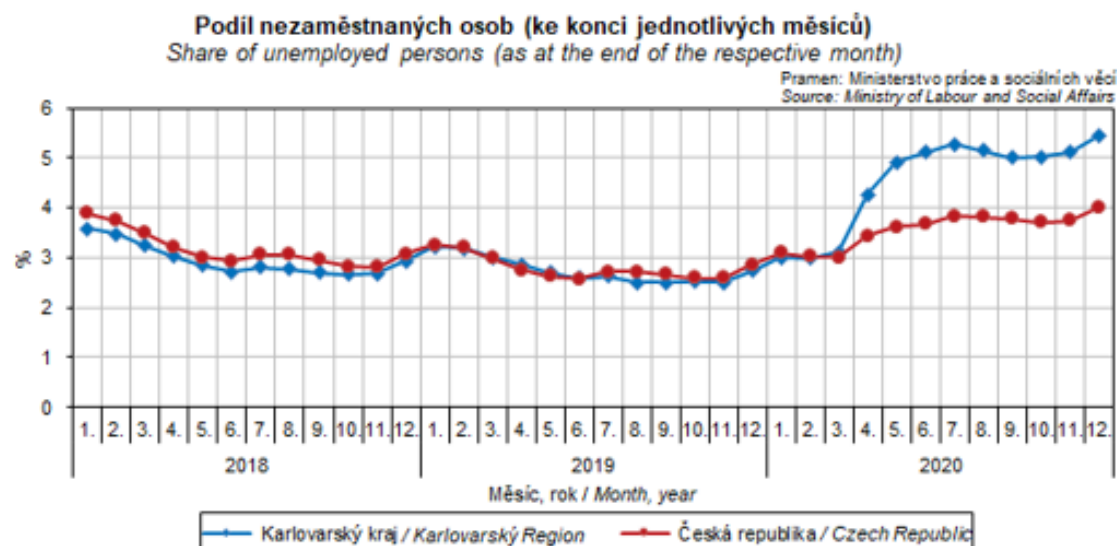
Z tabulky můžeme vyčíst, že dopad pandemie covid-19 na obyvatele v ORP Sokolov byl velký. Počet obyvatel se v letech 2019-2020 snížil o 526 osob, v letech 2020-2021 o 2 107 osob. Můžeme tedy pozorovat významné snížení počtu obyvatel v ORP Sokolov. V roce 2020 můžeme oproti předchozímu roku sledovat nárůst počtu uchazečů o zaměstnání v evidenci ÚP, a to o 979 osob. V roce 2021 ovšem došlo ke snížení tohoto počtu o 548 osob. Ve sledovaném období také došlo k poklesu počtu ekonomických subjektů. V roce 2019 bylo registrováno 14 286 subjektů a v roce 2021 to bylo 14 146 subjektů.

Tabulka 1: Vybrané ukazatele v SO ORP Sokolov v letech 2019, 2020 a 2021 - porovnání před a po pandemii Covid-19

SO ORP Sokolov			
	2019	2020	2021
Počet obyvatel	75028	74502	72395
Počet uchazečů o zaměstnání v evidenci ÚP	2092	3071	2523
Pracovní místa v evidenci ÚP	637	645	X
Podíl nezaměstnaných osob	3,8	5,9	4,7
Ekonomické subjekty celkem	14286	14188	14146

Zdroj: data ČSÚ + vlastní tabulka

Obrázek 17: Podíl nezaměstnaných osob v Karlovarském kraji a ČR v letech 2018, 2019 a 2020

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/czso/grafy-2n3k05oeyw>

Co se týče počtu ekonomických subjektů se zjištěnou aktivitou, nelze za rok 2020 konstatovat, že by kvůli pandemii došlo k výraznému úbytku těchto subjektů. To může být způsobeno existencí kompenzačních programů, ze kterých mohla řada subjektů čerpat podporu. Porovnáme-li počet ekonomických subjektů v ORP Sokolov v letech 2019 a 2020, došlo k mírnému poklesu z 14286 subjektů na 14188. Zároveň od roku 2013 dochází k postupnému poklesu ekonomických subjektů. Větší vypovídající hodnotu bude mít srovnání s daty za rok 2021.

¹² Podíl nezaměstnaných – je procentuální podíl registrovaných nezaměstnaných ze všech obyvatel v práceschopném věku (15-64 let)

Porovnáme-li počet vzniklých a zaniklých ekonomických subjektů v ORP Sokolov, můžeme potvrdit trend zmíněný výše, tedy, že počet zaniklých subjektů v posledních 3 letech převažuje nad vzniklými.

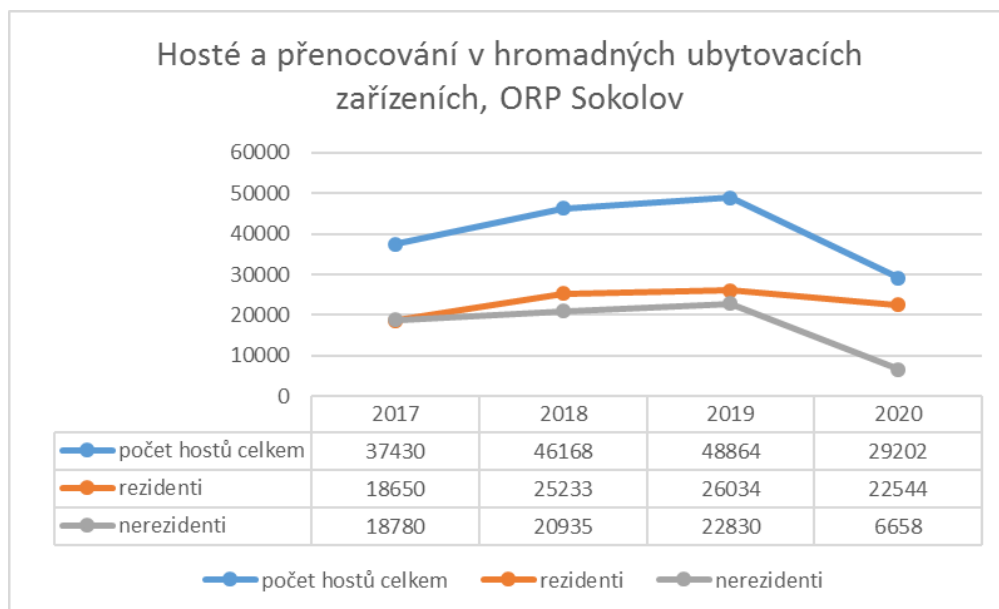
Tabulka 2: Počet vzniklých a zaniklých ekonomických subjektů v ORP Sokolov v období 2018, 2019 a 2020

Ekonomické subjekty	Vzniklé			Zaniklé		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Celkem	1894	2028	1882	2221	3027	2167

Zdroj: ČSÚ

Rok 2020 také znamenal výrazné snížení počtu hostů, kteří přenocovali v hromadných ubytovacích zařízeních. Toto snížení bylo zapříčiněno opatřeními zavedenými v souvislosti s pandemií COVID-19.

Obrázek 18: Počet hostů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních v ORP Sokolov v období 2017-2020

Zdroj: ČSÚ, graf vlastní

Služby, lázeňství a cestovní ruch nehrají v okrese Sokolov tak významnou ekonomickou roli jako v sousedních okresech Karlovy Vary a Cheb.

Dopady pandemie Covid-19 na české lázeňství jsou ale značné. Je také patrné, že lázeňství v některých krajích České republiky je v tomto okamžiku postiženo více než v jiných.

V Karlovarském kraji jako celku, kde lázeňství a na ně navázaný cestovní ruch tvoří podstatnou část ekonomiky, se aktuálně dopady pandemie projevují nejvýrazněji.

Nyní ještě není možné tyto dopady pandemie je v plné míře posoudit, protože se budou na českém lázeňství projevovat výrazně i v budoucnosti.¹³

¹³ Aktuální dopady pandemie Covid-19 na české lázeňství – Souhrnná zpráva; Institut lázeňství a balneologie, v.v.i.

4. Dlouhodobé tendence regionálního vývoje Karlovarského kraje – kontext pro rozvoj Sokolovska

Základní charakter regionální diferenciace KVK je ovlivněn historickým vývojem celého území a vyplývá z odlišné geografické polohy jednotlivých oblastí, rozdílných přírodních podmínek, a tím i charakteru osídlení. Většina území KVK spadá pod „polohově a sociálně znevýhodněný typ“. Ten je charakteristický rozdrobenou sídelní strukturou s vyšším počtem řídké zalidněných místních částí. Je zde slabá nabídka veřejné hromadné dopravy a velký podíl obcí pociťuje dluh v technické infrastruktuře. Z hlediska drtivé většiny sociálních a ekonomických ukazatelů a kvality lidského kapitálu jsou tato ORP výrazně podprůměrná s potřebou externího impulsu.

Pokud označíme za venkovské obce všechny obce s velikostí do 2 000 obyvatel, pak venkovský prostor v rámci KVK zaujímá přibližně 64 % rozlohy kraje a 80 % obcí. Venkovským a horským oblastem KVK je nezbytné věnovat zvláštní podporu, aby nedocházelo k populačním úbytkům, destabilizaci sociální soudržnosti a celkové degradaci území, což by mělo dopad na rozvoj celého KVK.

V Konceptu rozvoje venkova¹⁴ jsou identifikovány následující základní problémy a potřeby venkova:

1. Nedostatečná infrastruktura a vybavenost venkovských sídel
2. Málo výkonná a nedostatečně diverzifikovaná ekonomika venkova
3. Zhoršující se životní prostředí a negativní dopady klimatické změny
4. Nedostatečné strategické plánování a nevyužívání potenciálu spolupráce obcí
5. Nedostatečný lidský a sociální kapitál venkova

Předpokladem pro stabilizaci obyvatel na venkově je vyvážená míra kompenzace nevýhod rozvolněného osídlení, zejména zajištění dopravní infrastruktury a služeb, kvalitní technické infrastruktury včetně telekomunikací a možností internetového připojení a kvalitního obytného prostředí sídel.

Zásadní polarita v KVK je proto mezi urbanizovaným, hustě osídleným územím v povodí Ohře a venkovskými oblastmi v pohraničních oblastech a v jihovýchodní části kraje. Na rozdíl od ostatních regionálních center v ČR se suburbanizační procesy posledních 20 let odehrávaly převážně v nejtěsnější blízkosti měst KVK, a to v menším rozsahu než v jiných krajích. Urbanizované a venkovské regiony se potýkají se specifickými problémy. Urbanizované regiony potřebují diverzifikovat ekonomické činnosti, zvýšit produktivitu práce, rozšířit inovační podnikání atd., což je předpokladem pro nastartování ekonomiky celého kraje. To bude mít pozitivní vliv také na venkovské oblasti, ve kterých je v současné době nutné usilovat zejména o stabilizaci obyvatelstva, podporu vzniku nových pracovních příležitostí a zlepšení dopravní dostupnosti umožňující snadné dojíždění za prací.

Hlavním ekonomickým problémem venkovských regionů je totiž vysoká míra nezaměstnanosti daná kombinací nedostatku pracovních míst a horší dostupností středisek kraje. Ke stabilizaci a rozvoji některých venkovských a horských oblastí by tak mohl přispět rozvoj cestovního ruchu. Jedná se zejména o nedostatečně využitý turistický potenciál oblasti Krušných hor a Slavkovského lesa.

Vzhledem k nízkému přirozenému hospodářskému potenciálu venkovských oblastí lze očekávat, že bez podpory směřované do oživení místní ekonomiky a vzniku nových aktivit bude většina periferních oblastí dále upadat. Pokud obyvatelé nebudou mít možnost získat práci v blízkosti bydliště a dobrá dopravní dostupnost jim neumožní snadné dojíždění za prací, lze očekávat v těchto oblastech úbytek počtu obyvatel, který s sebou ponese další nepříznivé důsledky pro území a povede k jeho degradaci.

Hlavním rysem a problémem ekonomiky KVK za posledních několik let je nízká míra hospodářského růstu a trvalé zaostávání kraje za ostatními regiony ČR. Regionální HDP je negativně ovlivňován zejména nízkou produktivitou práce napříč téměř všemi sektory jeho ekonomiky. Podniky v kraji se ve

¹⁴ https://www.mmr.cz/getmedia/279d5264-6e9e-4f80-ba4a-c15a26144cd0/Koncepce-rozvoje-venkova_202001.pdf.aspx?ext=.pdf.

velké míře soustřeďují na výrobu standardizovaných produktů a komponentů s nízkou přidanou hodnotou, z čehož plyne využívání především levné a málo kvalifikované pracovní síly.

Jedním z klíčových problémů KVK je nízká vzdělanostní úroveň obyvatelstva a kvalifikační struktura absolventů a osob na trhu práce.

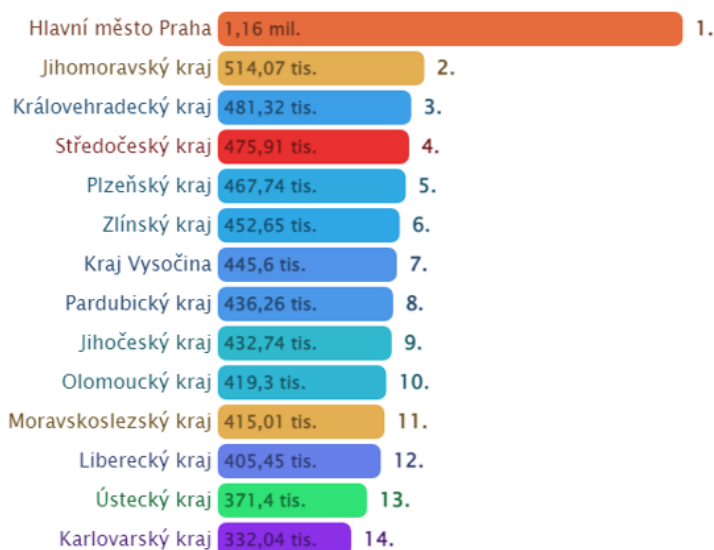
Z hlediska výzkumu, vývoje a inovací je KVK nejméně rozvinutým krajem ČR a je v něm soustředěna zdaleka nejmenší část výzkumného a inovačního potenciálu ČR. V kraji se na výši výdajů na VaVal negativně projevuje absence veřejných výzkumných a vývojových kapacit v podobě univerzit, vysokoškolských či jiných veřejných kapacit.

Současná ekonomika kraje se vyznačuje velkým podílem sektoru služeb na tvorbě hrubé přidané hodnoty, což souvisí s nejméně výrazným oborovým specifickým kraje, kterým je lázeňství ve spojení s cestovním ruchem. Kraj se dlouhodobě vyznačuje nízkým přílivem zahraničních investorů, pro které kraj není dostatečně atraktivní, a které rovněž odrazuje špatná dopravní dostupnost, jelikož kraji chybí přímo napojení na českou i německou dálniční síť. Významným transformačním impulsem je připravovaná strategická investice společnosti BMW, jejíž realizace by do budoucna mohla přilákat řadu dalších významných investorů.

V oblasti Sokolovska, jež je přirozenou součástí Karlovarského kraje, je nezbytné počítat s pokračující těžbou uhlí a využitím ostatních nerostných surovin, ale současně již vytvářet předpoklady pro restrukturalizaci ekonomiky a nabídky pracovních příležitostí v důsledku chystaného ukončení těžby uhlí. Současně je však nutné brát ohled na ochranu aktivit spojených s lázeňstvím, které má pro celý kraj prioritní význam.

Obrázek 19: HDP na obyvatele (v Kč) mezikrajské srovnání k 31. 12. 2020

HDP na obyvatele (v Kč) k 31.12.2020

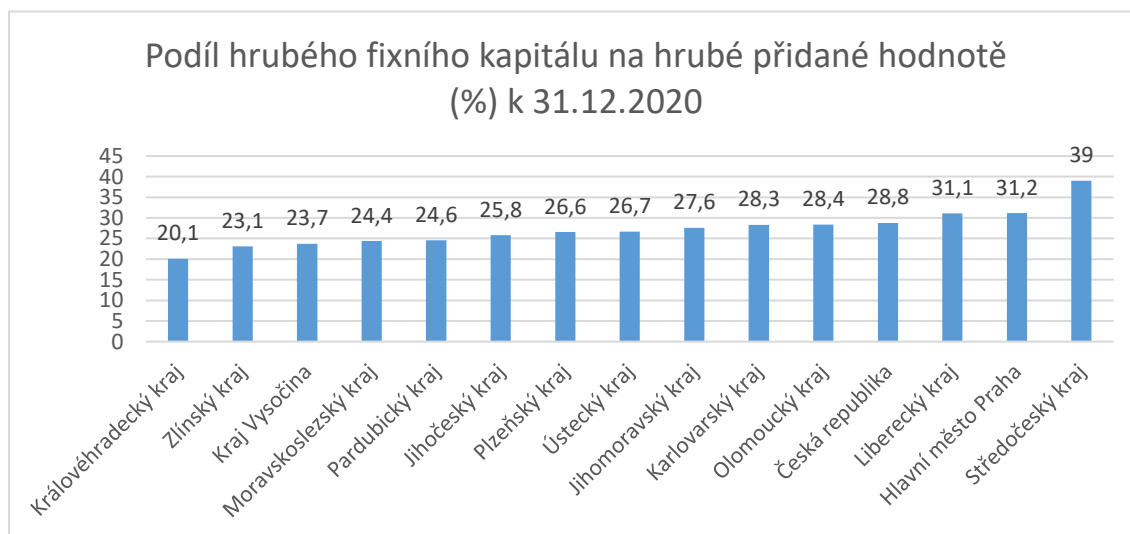
Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/czso/porovnani-kraju-vyvoj-ukazatele>

Obrázek 20: Počet podnikatelů se zjištěnou aktivitou na 1000 obyvatel k 31.12.2020

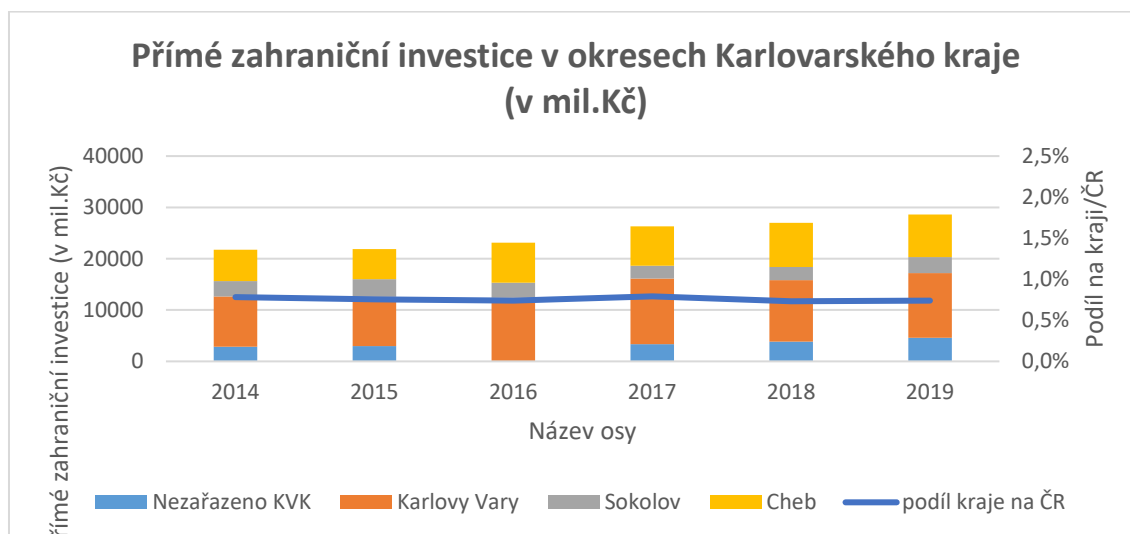
Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/czso/porovnani-kraju-vyvoj-ukazatele>

Obrázek 21: Podíl hrubého fixního kapitálu na hrubé přidané hodnotě (%) data za kraje ČR k 31. 12. 2020

Zdroj: ČSU, vlastní zpracování

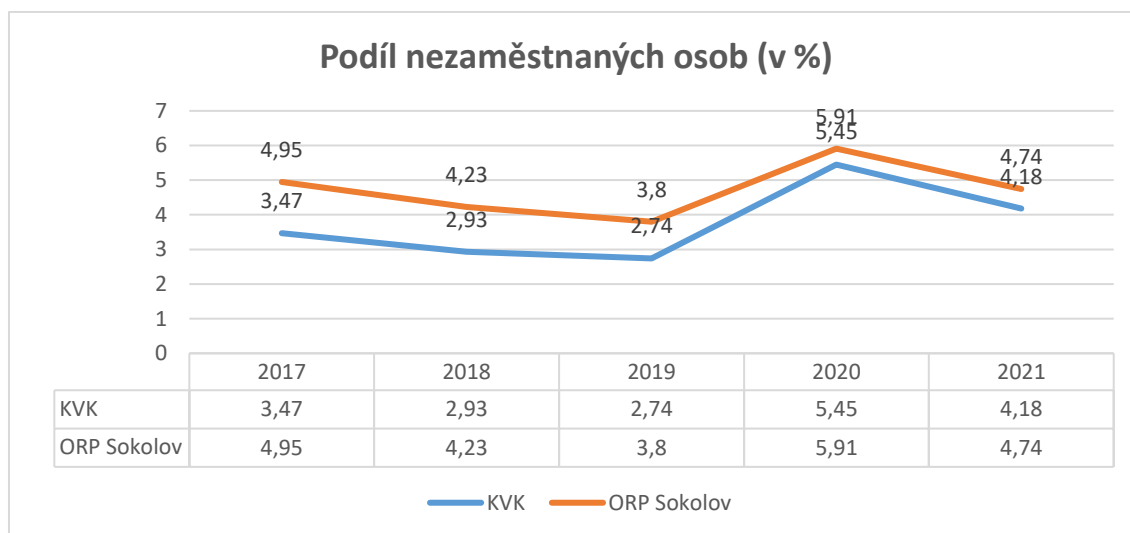
Obrázek 22: Přímé zahraniční investice v okresech Karlovarského kraje v období 2014-2019

Zdroj: ČNB: Stav přímých zahraničních investic v ČR, vlastní zpracování

Podíl nezaměstnaných v ORP Sokolov dosahuje vyšších hodnot, než v KVK. Je však patrné, že vývoj podílu nezaměstnaných osob v ORP se odvíjí od podílu nezaměstnaných v kraji.

Obrázek 23: Podíl nezaměstnaných osob (v %) v ORP Sokolov a Karlovarském kraji v období 2017-2021

Zdroj: ČSÚ, vlastní graf

5. Hlavní socio-ekonomické problémy a výzvy Sokolovska

Za největší problémy v Karlovarském kraji považujeme dopravu, zdravotnictví, absenci vysokého školství nebo odliv lidí z kraje. Aktuálním tématem jsou i dopady koronavirové epidemie v kraji zejména na lázeňství a cestovní ruch, které se však ORP Sokolov nedotýkají v takové míře, jako sousedních ORP. Z hlediska ekonomické výkonnosti jsou zde problémy plynoucí z nedostatečného přílivu přímých zahraničních investic, převahy firem s nízkou přidanou hodnotou, slabého a málo výkonného místního podnikatelského a inovačního sektoru, nízkých výsledků vzdělávacích institucí, nedostatek osob na trhu práce.¹⁵

Aktivní podnikatelské subjekty v kraji a intenzita podnikatelské aktivity

Z hlediska obcí a měst je vývoj počtu podnikatelských subjektů významný, neboť výnosy jejich daní tvoří důležitou část daňových příjmů municipální sféry. Datovým zdrojem pro organizační statistiku je Registr ekonomických subjektů (dále jen RES), který vytváří a spravuje Český statistický úřad (ČSÚ).

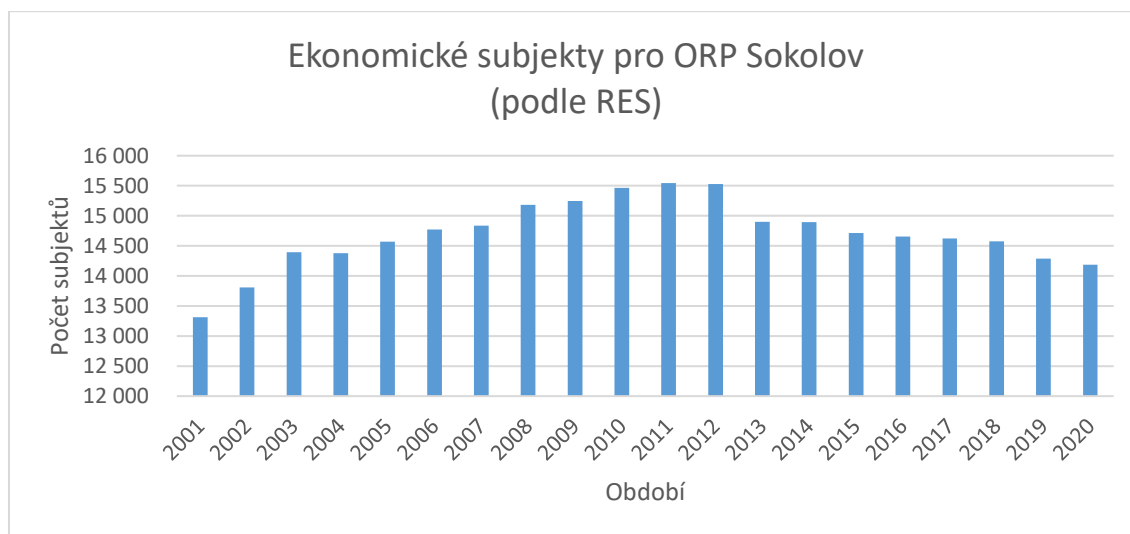
Počty aktivních ekonomických subjektů vypovídají i o tom, jaké podmínky pro jejich existenci a rozvoj vytváří územní samospráva, hlavně na úrovni obcí. I když základní aspekty fungování ekonomických subjektů jsou dané zákonnými normami, které platí na celém území, řada podmínek je i v rukou samosprávy. Platí to jak pro podnikatelské, tak i pro subjekty založené pro jinou než podnikatelskou činnost.

SO ORP Sokolov má druhý nejvyšší počet ekonomicky aktivních subjektů ze všech ORP v Karlovarském kraji, při přepočtu na počet obyvatel má však **nejnižší míru podnikatelské aktivity**.

K 31. 12. 2020 se z celkových 73 997 ekonomických subjektů Karlovarského kraje se jich na území ORP Sokolov nacházelo 14 188, což představuje podíl v rámci Karlovarského kraje ve výši 19,2 %. Na území ORP Sokolov mělo sídlo 11 251 podnikajících fyzických osob a 2 937 právnických osob. Mezi právnickými osobami bylo 1 266 obchodních společností, zbytek připadal na družstva, sdružení a jejich organizační jednotky. Na území ORP Sokolov se k 31. 12. 2020 nacházelo 63 firem zaměstnávajících více než 50 osob. Sedm podniků se řadí do kategorie velkých firem, jelikož zaměstnávají více než 250 zaměstnanců. Největším zaměstnavatelem správního obvodu je společnost Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s. s 2 500 – 2 999 zaměstnanci, druhá největší je firma Wieland Electric s.r.o. (proti roku 2015 klesla z kategorie 500 – 999 na 250 – 499 zaměstnanců). Obě tyto společnosti mají sídlo ve městě Sokolov. Mezi další velké firmy správního obvodu patří ČESDA, s.r.o. se sídlem v Libavském Údolí, ept connector s.r.o. se sídlem ve Svatavě, Synthomer, a.s. se sídlem v Sokolově, OIET spol. s r.o. se sídlem v Krajkové. V nedávné době zanikl velký zaměstnavatel - firma PEKOSA Chodov s.r.o. se sídlem v Chodově, která zaměstnávala stovky zaměstnanců. V kategorii 100 a více zaměstnanců je v ORP Sokolov celkem 26 firem.

¹⁵ ReStart Základní makroekonomická analýza 2019.

Obrázek 24: Ekonomické subjekty v ORP Sokolov v období 2001-2020

Zdroj: ČSÚ

Tabulka 3: Počty podnikatelů a živností dle krajů (srovnání 4.čtvrtletí 2021)

"ŽO" je živnostenské oprávnění

Kraj	Karlovarský kraj		
	4. čtvrtletí 2019	4. čtvrtletí 2020	4. čtvrtletí 2021
Celkem platných ŽO	97 883	98 762	99 665
pro živnosti: koncesované	8 520	8 730	8 898
vázané	7 618	7 899	8 151
řemeslné	27 449	27 638	27 765
volné	54 296	54 495	54 851
ŽO pro fyzické osoby	80 838	81 672	82 362
ŽO pro právnické osoby	17 045	17 090	17 303
ŽO pro cizince	7 355	7 404	7 482
Podnikatelé celkem	63 644	63 591	63 680
- z toho: fyzické osoby	54 272	54 335	54 378
právnické osoby	9 372	9 256	9 302
Podnikatelé cizinci celkem	4 653	4 649	4 675
Počet obyvatel	294 545	293 789	290 195
Počet ŽO na 1000 obyvatel	332,32	336,17	343,44
Počet podnikatelů na 1000 obyv.	216,08	216,45	219,44
Počet ŽO na 1 podnikatele	1,54	1,55	1,57

Zdroj: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/statisticke-udaje-o-podnikatelich/pocty-podnikatelu-a-zivnosti-dle-kraju--225453/>

Struktura hospodářských činností v regionu

Poloha kraje je ve středu Evropy při hranicích s Německem, spolkovými zeměmi Bavorsko a Sasko. Jeho vnitřní potenciál je významným předpokladem pro budoucí úspěšný rozvoj celého regionu.

Struktura hospodářství kraje je velmi rozmanitá. Řada odvětví je pro Karlovarský kraj tradiční (výroba porcelánu, skla a keramiky, textilní a oděvní průmysl, automobilový průmysl, výroba potravin a nápojů, strojírenství a kovovýroba, chemický průmysl a těžba nerostných surovin). Tradiční průmyslovou oblastí KVK je Sokolovsko.

ORP Sokolov má převážně průmyslový charakter, se zaměřením zejména na tradiční odvětví, jako energetika, strojírenství, chemický průmysl, výroba skla a porcelánu, těžba nerostných surovin a výroba stavebních hmot.

Území Sokolovska probíhá postupnou hospodářskou restrukturalizací směrem k novým průmyslovým odvětvím (elektrotechnika a elektronika), ušlechtilému využívání energetických zdrojů. Větší důraz je kladen na cestovní ruch a volnočasové aktivity obyvatel i návštěvníků kraje. Transformace Sokolovska je prezentována rozsáhlými pozitivními přeměnami s vazbou na obnovu krajiny v rámci zahlazování důsledků těžby hnědého uhlí na vytěžených lokalitách (např. rekultivace a revitalizace krajiny v podobě jezer v řádu desítek a stovek hektarů, golfových hřišť, parků, lokalit pro bydlení, volnočasové a nové podnikatelské aktivity).¹⁶

Nezaměstnanost

Karlovarský kraj vykazoval k 30. 6. 2021 třetí nejvyšší podíl nezaměstnaných v rámci celé ČR (5,25 %). Na 1 volné pracovní místo připadalo 2,07 uchazeče o zaměstnání. **Z okresů Karlovarského kraje vykazoval největší nezaměstnanost okres Sokolov.**

Dle údajů z MPSV evidoval úřad práce k 31. 12. 2020 v SO ORP Sokolov celkem 3071 uchazečů o zaměstnání, na 1 pracovní místo připadalo 4,8 uchazeče. Z toho připadá 22,8 % na osoby dlouhodobě nezaměstnané, tj. s délkou evidence delší než 12 měsíců. Podíl nezaměstnaných osob od roku 2013, kdy činil 10,56 %, postupně klesal až do roku 2019, na hodnotu 3,8 %. V roce 2020 zaznamenáváme opět nárůst podílu nezaměstnaných na hodnotu 5,91 %, což může být způsobeno přijatými opatřeními z důvodu pandemie Covid-19.

Zaměříme-li se na vzdělanostní strukturu uchazečů o zaměstnání, kteří byli evidováni na úřadech práce celého Karlovarského kraje k 30. 6. 2021, zjistíme, že 44,2 % z nich mělo ukončeno pouze základní nebo nemělo dokonce žádné vzdělání.¹⁷

¹⁶ <http://www.karlovyvary-region.eu/cz/o-karlovskem-kraji/prumysl-a-sluzby-7217>

¹⁷ <https://www.czso.cz/csu/xk/nezamestnanost-v-karlovskem-kraji-k-30-6-2021-podle-mpsv>

Obrázek 25: Podíl nezaměstnaných a volná pracovní místa v krajích ČR k 30. 6. 2021

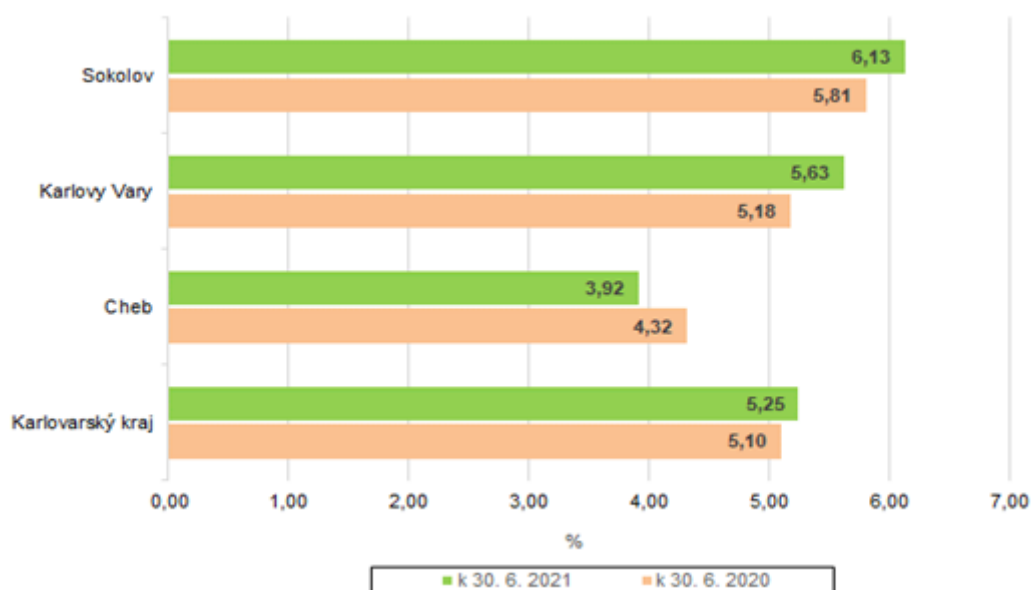
Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

	Podíl nezaměstnaných v % ¹⁾			Pracovní místa v evidenci úřadu práce celkem	z toho pro		Uchazeči o zaměstnání na 1 pracovní místo v evidenci úřadu práce
	celkem	ženy	muži		absolventy a mladistvé	osoby se zdravotním postižením	
Česká republika	3,73	3,99	3,47	355 612	63 979	13 686	0,77
v tom kraje:							
HL. město Praha	3,44	3,60	3,29	96 081	4 926	2 269	0,33
Středočeský	3,28	3,66	2,92	65 017	12 548	1 384	0,48
Jihočeský	2,81	3,15	2,48	20 676	4 496	1 148	0,60
Plzeňský	2,90	3,23	2,59	33 032	7 830	882	0,37
Karlovarský	5,25	5,59	4,91	5 043	759	184	2,07
Ústecký	5,58	6,17	5,03	15 639	3 375	725	1,99
Liberecký	3,95	4,30	3,62	10 201	2 047	524	1,18
Královéhradecký	2,76	2,97	2,57	13 207	2 753	597	0,78
Pardubický	2,37	2,69	2,06	19 185	5 200	565	0,44
Vysočina	2,77	3,14	2,43	11 284	3 231	664	0,85
Jihomoravský	3,99	4,26	3,74	30 552	7 337	1 469	1,07
Olomoucký	3,54	3,78	3,30	9 049	2 233	784	1,66
Zlínský	2,91	3,10	2,72	12 536	3 167	1 154	0,93
Moravskoslezský	5,42	5,35	5,48	14 110	4 077	1 337	3,13

¹⁾ Podíl dosažitelných uchazečů ve věku 15–64 let na obyvatelstvu ve věku 15–64 let.

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/xk/nezamestnanost-v-karlovarskem-kraji-k-30-6-2021-podle-mpsv>

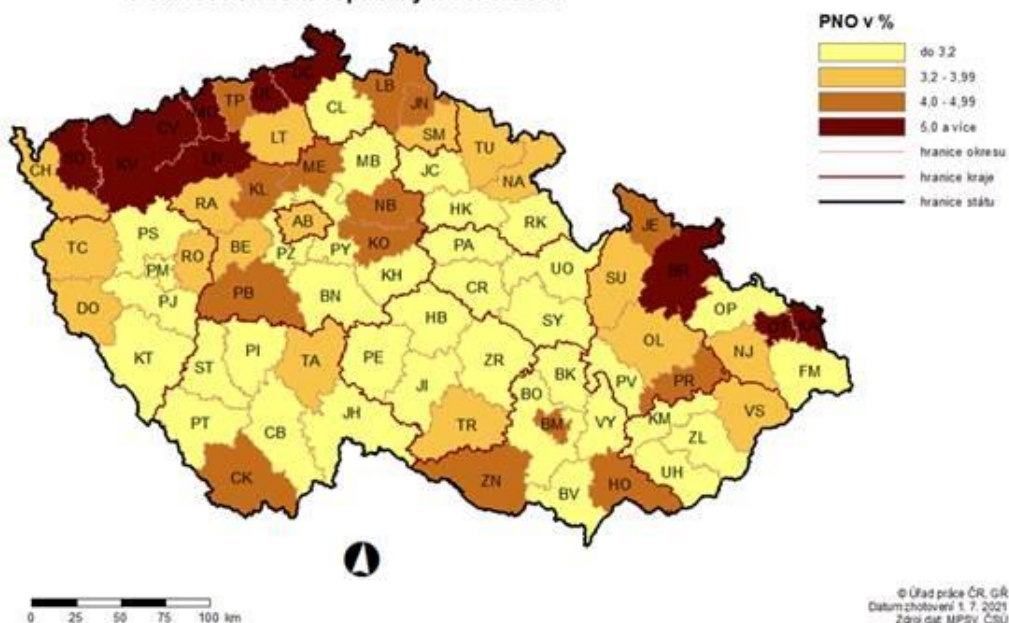
Obrázek 26: Podíl nezaměstnaných v Karlovarském kraji a jeho okresech k 30. 6. 2020 a k 30. 6. 2021

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/xk/nezamestnanost-v-karlovarskem-kraji-k-30-6-2021-podle-mpsv>

Obrázek 27: Podíl nezaměstnaných osob (PNO) na počtu obyvatel v okresech ČR k 30. 6. 2021

PODÍL NEZAMĚSTNANÝCH OSOB (PNO) NA POČTU OBYVATEL
v okresech České republiky k 30. 6. 2021

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/xk/nezamestnanost-v-karlovarskem-kraji-k-30-6-2021-podle-mps>

Obrázek 28: Struktura uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce za okres Sokolov – podle vzdělání, věku a délky nezaměstnanosti (stav k 31. 12.)

Struktura uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce - podle vzdělání, věku a délky nezaměstnanosti (stav k 31. 12.)¹

muži a ženy celkem
okres

Území: Sokolov

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce celkem	6 280	6 703	7 145	6 319	5 545	4 775	3 143	2 667	2 416	3 597
Nejvyšší dosažené vzdělání:										
neúplné a bez vzdělání	729	748	766	757	1 481	1 475	1 109	982	721	785
základní	2 412	2 600	2 859	2 514	1 450	1 158	741	586	682	1 037
vyučení	1 962	2 121	2 173	1 882	1 572	1 296	802	632	586	1 009
střední bez maturity	290	269	275	275	243	197	125	124	125	189
vyučení s maturitou	136	96	143	137	109	83	52	49	45	80
úplné střední všeobecné s maturitou	62	37	51	73	59	57	32	28	21	58
úplné střední odborné s maturitou	574	712	728	568	514	420	222	208	189	360
vyšší	10	7	19	14	7	10	8	8	4	5
vysokoškolské	105	113	131	99	110	79	52	50	43	74
Věkové skupiny:										
do 19 let	492	473	424	334	244	231	153	174	180	219
20 - 24 let	932	984	1 040	801	623	473	247	239	194	327
25 - 29 let	668	752	803	734	584	479	306	279	283	342
30 - 34 let	680	699	764	633	572	500	297	227	225	349
35 - 39 let	730	753	836	711	658	482	331	245	213	313
40 - 44 let	671	710	734	660	624	578	353	298	254	384
45 - 49 let	673	750	749	691	604	552	382	303	248	398
50 - 54 let	706	692	753	686	642	559	392	324	305	413
55 - 59 let	628	739	818	794	679	613	423	333	301	463
60 - 64 let	98	143	211	260	293	278	228	205	183	341
65 a více let	2	8	13	15	22	30	31	40	30	48
Délka nezaměstnanosti:										
do 3 měsíců	1 573	1 582	1 405	1 215	1 354	1 316	961	1 097	1 041	1 094
více než 3 měsíce až 6 měsíců	1 082	1 165	1 116	937	749	615	468	478	458	840
více než 6 měsíců až 9 měsíců	580	638	638	510	402	335	237	218	226	444
více než 9 měsíců až 12 měsíců	380	589	612	383	316	269	170	126	139	392
více než 12 měsíců až 24 měsíců	1 096	1 026	1 396	1 047	691	640	312	201	236	470

Kód: ZAM10/23

¹ Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí, Úřad práce České republiky

Zdroj tabulka: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ZAM10&z=T&f=TABULKA&filtr=G%7EF_M%7EF_Z%7EF_R%7EF_P%7E_S%7E_U%7E401_null_&katalog=all&str=v178&c=v3~3_RP2020&v=v166__null__null__null&u=v178_VUZEMI__101__40444

Průměrná mzda

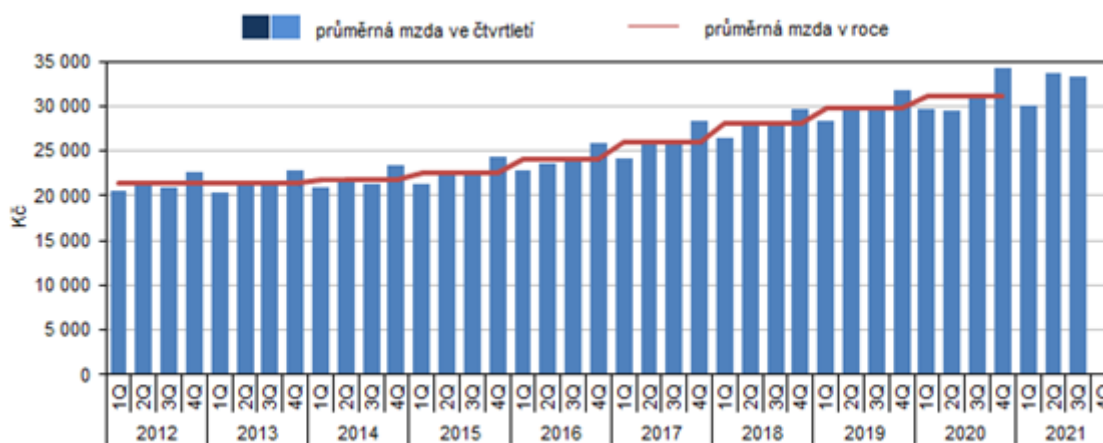
Ve 3. čtvrtletí 2021 v Karlovarském kraji vzrostla průměrná hrubá měsíční nominální mzda na přepočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství oproti stejnému období předchozího roku o 5,7 %, reálně se zvýšila o 1,5 %.

Průměrná hrubá měsíční mzda ve 3. čtvrtletí 2021 činila v KVK 33 249 Kč, což je o 5,7 % více než ve stejném období minulého roku. Karlovarský kraj zůstává nadále regionem s nejnižší mzdovou úrovní, těsně následován Zlínským krajem, kde průměrná mzda meziročně vzrostla o 7,1 % na 33 794 Kč. V porovnání s vyšší průměrné hrubé měsíční mzdy v České republice (37 499 Kč) byla průměrná mzda v Karlovarském kraji nižší o 4 250 Kč. Nejvyšší mzda zůstává tradičně v Hlavním městě Praze (45 523 Kč) a zároveň tato průměrná mzda výrazně převyšuje i celorepublikovou hodnotu.

Spotřebitelské ceny se v České republice ve sledovaném období zvedly o 4,1 %, reálně tak došlo v našem kraji k nárůstu průměrné hrubé měsíční mzdy ve 3. čtvrtletí 2021 o 1,5 %.

Ve všech regionech ČR zaznamenaly průměrné reálné měsíční mzdy meziroční nárůst.¹⁸

Obrázek 29: Průměrná měsíční mzda v Karlovarském kraji v jednotlivých čtvrtletích v letech 2012-2021

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/xk/vyvoj-prumernych-mezd-v-karlovarskem-kraji-ve-3-ctvrtleti-2021>

Průměrná hrubá měsíční mzda meziročně vzrostla, stále však platí, že je nejnižší v celé České republice, a to u obou pohlaví. Ženy přitom pobírají přibližně o 6 tis. Kč méně než muži.

¹⁸ Ženy a muži v Karlovarském kraji, autor ČSÚ

Obrázek 30: Počet zaměstnanců a průměrné hrubé měsíční mzdy v Karlovarském kraji za roky 2011-2020

Počet zaměstnanců a průměrné hrubé měsíční mzdy ¹

kraje - období od roku 2011

Území: Karlovarský kraj ²

	Průměrný evidenční počet zaměstnanců (přepočtený)	Průměrná měsíční mzda (na přepočtené počty zaměstnanců)	Průměrný evidenční počet zaměstnanců (fyzický)	Průměrná měsíční mzda (na fyzické osoby)
	v tis.osob	v Kč	v tis.osob	v Kč
2020 ³	83,2	31 187	86,6	29 956
2019 ⁴	87,8	30 179	91,2	29 044
2018 ⁴	89,3	27 995	92,1	27 123
2017	90,3	25 995	93,1	25 222
2016	88,7	23 769	91,7	23 005
2015	89,7	22 576	92,5	21 885
2014	88,8	21 786	91,6	21 122
2013	88,4	21 371	91,2	20 714
2012	90,7	21 304	93,6	20 658
2011	93,5	20 761	96,6	20 095

Kód: MZD01-C/35

¹ Údaje jsou zpracovány ze čtvrtletního zjišťování

² pracovištní metoda - územní třídění je provedeno podle místa skutečného pracoviště zaměstnanců

³ předběžný údaj

⁴ definitivní údaj

Zdroj: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&skupId=855&katalog=30852&pvo=MZD01-C&pvo=MZD01-C&evo=v208_!_MZD-R-ABS-od2011_1&u=v159_VUZEMI__100__3051

Obrázek 31: Průměrná hrubá měsíční mzda a medián mezd – mezikrajské srovnání za rok 2020

Průměrná hrubá měsíční mzda a medián mezd - mezikrajské srovnání ¹

Měřicí jednotka: Kč

Období: 2020

ČR, kraje	Průměrná měsíční mzda			Medián měsíčních mezd		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Česká republika	38 527	41 616	34 756	33 256	35 198	30 843
Hlavní město Praha	47 924	53 156	41 981	39 233	42 300	36 351
Středočeský kraj	38 652	41 829	34 415	34 229	36 702	31 221
Jihočeský kraj	35 038	37 961	31 841	31 188	33 421	28 757
Plzeňský kraj	37 397	39 671	34 449	33 735	35 621	31 569
Karlovarský kraj	33 617	35 020	32 004	30 714	31 910	28 785
Ústecký kraj	35 759	38 499	32 619	32 159	34 339	29 473
Liberecký kraj	36 111	38 854	32 719	32 726	34 683	30 118
Královéhradecký kraj	36 601	39 222	33 130	32 679	34 532	30 369
Pardubický kraj	34 775	37 010	31 738	31 679	33 471	29 136
Kraj Vysočina	35 712	38 224	32 417	32 289	34 073	29 497
Jihomoravský kraj	37 683	40 654	33 975	32 942	34 628	30 612
Olomoucký kraj	35 005	37 130	32 444	31 708	33 239	29 348
Zlínský kraj	34 565	37 574	30 866	30 863	33 351	27 861
Moravskoslezský kraj	35 183	37 509	32 253	32 025	34 055	29 146

Kód: MZD07/13

¹ Zdroj: Strukturální mzdová statistika

Zdroj: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystupobjekt&z=T&f=TABULKA&katalog=30852&pvo=MZD07&c=v3~8__RP2020

Pohyb obyvatelstva

Přirozený pohyb obyvatelstva je výsledkem přirozených pohybů, tedy počet zemřelých a počet živě narozených. Mechanický pohyb obyvatelstva je výsledkem prostorových přesunů, nejčastěji se jedná o emigrace nebo imigrace.

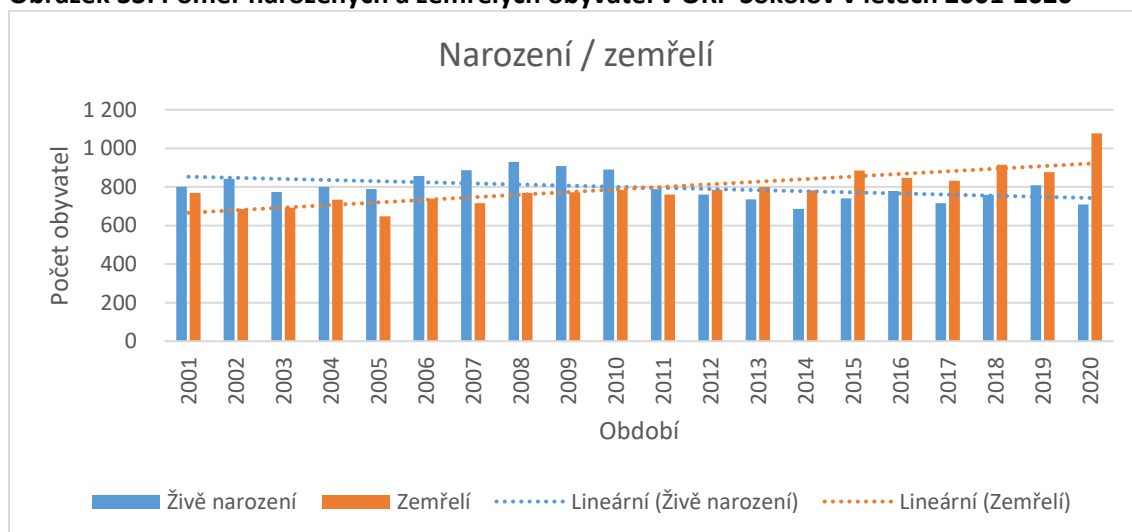
Obrázek 32: Pohyb obyvatelstva v Karlovarském kraji a jeho okresech v 1. pololetí 2021 (předběžné údaje)

	Sňatky	Rozvody	Živě narození	Zemřelí	Přirozený přírůstek/úbytek	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přírůstek/úbytek stěhováním	Celkový přírůstek/úbytek
Absolutní údaje									
Kraj celkem	438	323	1 332	2 812	-1 480	1 792	1 715	77	-1 403
v tom okresy:									
Cheb	135	85	390	1 013	-623	872	748	124	-499
Karlovy Vary	161	120	537	933	-396	1 009	996	13	-383
Sokolov	142	118	405	866	-461	621	681	-60	-521
Relativní údaje (na 1 000 obyvatel středního stavu)									
Kraj celkem	3,0	2,2	9,2	19,4	-10,2	12,4	11,8	0,5	-9,7
v tom okresy:									
Cheb	3,0	1,9	8,6	22,4	-13,8	19,3	16,6	2,7	-11,1
Karlovy Vary	2,8	2,1	9,5	16,5	-7,0	17,8	17,6	0,2	-6,8
Sokolov	3,3	2,7	9,4	20,0	-10,7	14,4	15,8	-1,4	-12,1

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/xk/obyvatelstvo-v-karlovarskem-kraji-v-1-pololetí-2021>

Počet obyvatel kraje v 1. pololetí 2021 doznal od začátku roku úbytek o 1 403 osob. Tento úbytek byl způsoben vlivem záporného přirozeného přírůstku, kdy zemřelo o 1 480 osob více, než kolik se jich narodilo. Naopak migrační saldo vykázalo kladnou hodnotu (77 osob).

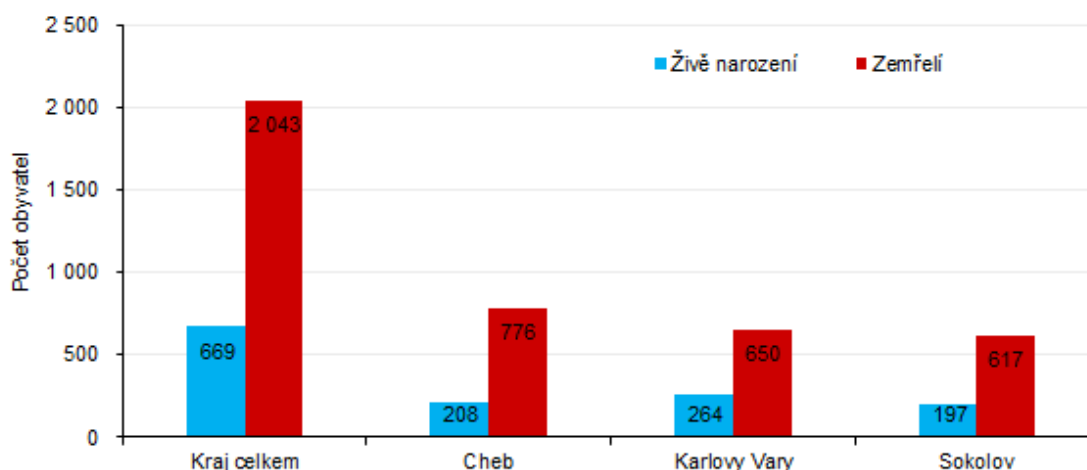
Obrázek 33: Poměr narozených a zemřelých obyvatel v ORP Sokolov v letech 2001-2020

Zdroj: data ČSÚ + vlastní graf

Od 1. ledna do 31. března 2021 se na území Karlovarského kraje živě narodilo 669 dětí, počet živě narozených dětí se tak meziročně snížil o 17 dětí, tj. o 2,5 %. Ze všech živě narozených dětí v Karlovarském kraji jich 45,1 % přišlo na svět jako první v pořadí a na 113, tj. na 16,9 % již doma čekali více než dva sourozenci.

Obrázek 34: Počet živě narozených a zemřelých v Karlovarském kraji a jeho okresech v 1. čtvrtletí 2021

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/xk/obyvatelstvo-v-karlovarskem-kraji-v-1-ctvrtletí-2021>

Ve sledovaném období zemřelo v České republice 46 437 osob, což bylo o 16 190, tj. o 53,5 % více než ve stejném období loňského roku. V Karlovarském kraji zemřelo výrazně více osob (nárůst o 1 076), tj. o 111,3 % více než ve stejném období minulého roku a počet zemřelých tak dosáhl hodnoty 2 043, mezi nimi bylo 1 160 mužů a 883 žen.

Migrace

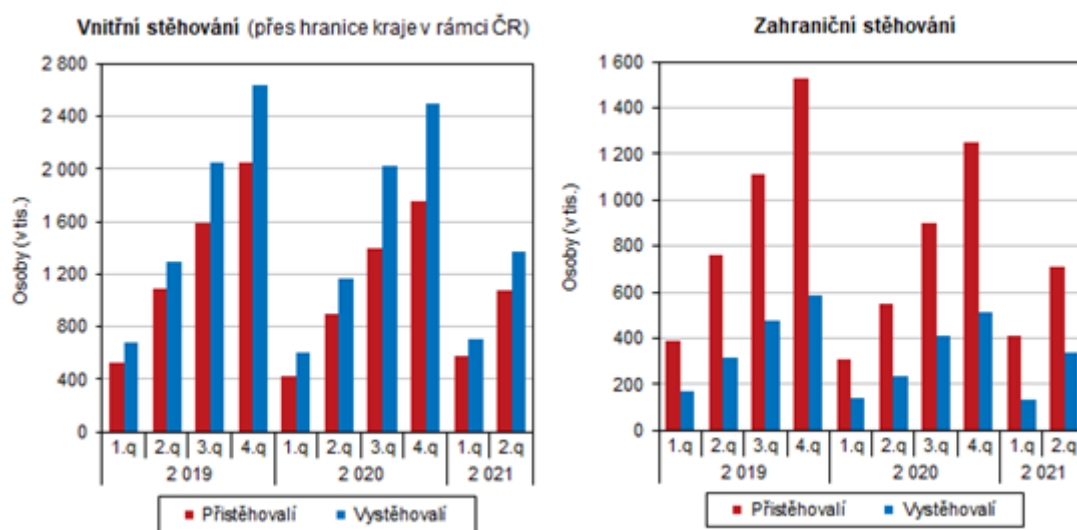
Migrační saldo je rozdíl mezi počtem přistěhovalých a vystěhovalých ve zkoumaném územním celku. Společně s přirozeným přírůstkem je základním údajem pro bilanci obyvatelstva.

Migrace obyvatelstva je významným procesem ovlivňujícím nejen život stěhujících se osob, ale i vývoj regionu. Jednou z příčin vzniku migračního procesu a z důvodů volby konkrétního cílového místa bydliště mohou být specifické podmínky v obcích či regionech – migrace tak do určité míry odráží (ne)atraktivitu regionu pro obyvatelstvo. Podle modelu push-pull je migrace obyvatelstva výsledkem porovnání kladů a záporů stávajícího a potenciálního místa bydliště. Zatímco push faktory jsou vlivy, které zvyšují nespokojenost se současným bydlištěm, pull faktory přitahují obyvatelstvo do míst, kde očekává vyšší kvalitu života. Stěhování obyvatelstva však zároveň podmínky regionu spoluutváří tím, že přispívá ke změně struktury obyvatelstva bydličního v dotčených oblastech. Stěhování osob může například zlepšit pozici regionu díky přílivu obyvatelstva s vysokým lidským a sociálním kapitálem nebo naopak jeho pozici zhoršit v důsledku selektivního vystěhování některých skupin obyvatelstva, například kvalifikovaných pracovníků v produktivním věku.

V 1. čtvrtletí 2021 se na území České republiky přistěhovalo 19 106 osob a 7 215 se vystěhovalo. Do Karlovarského kraje se přistěhovalo 994 obyvatel, z toho bylo 49,9 % mužů. Z celkového počtu přistěhovalých se 58,6 % přistěhovalo z jiných regionů ČR a zbývajících 41,4 % z ciziny. Z Karlovarského kraje se v uvedeném období vystěhovalo 837 obyvatel. Do jiných krajů ČR se odstěhovalo 83,8 % všech vystěhovaných a do ciziny 16,2 %.¹⁹

¹⁹ <https://www.databaze-strategie.cz/cz/hkk/indikatory-kraje/saldo-migrace-na-1000-obyv>

Obrázek 35: Migrace v Karlovarském kraji v letech 2019, 2020 a 2021

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/xk/obyvatelstvo-v-karlovarskem-kraji-v-1-pololeti-2021>

Obrázek 36: Přistěhovalí a vystěhovalí v Karlovarském kraji a jeho okresech v 1. pololetí 2021

	Objem vnitřního stěhování mezi obcemi		Přistěhovalí					
			z ČR		z ciziny		celkem	
	celkem	muži	celkem	muži	celkem	muži	celkem	muži
Kraj celkem	2 746	1 246	1 082	535	710	402	1 792	937
v tom okresy:								
Cheb	558	255	529	260	343	178	872	438
Karlovy Vary	788	373	765	367	244	139	1 009	506
Sokolov	690	312	498	214	123	85	621	299
							dokončení	
	Vystěhovalí						Přirůstek/úbytek stěhování	
	do ČR		do ciziny		celkem			
	celkem	muži	celkem	muži	celkem	muži	celkem	muži
Kraj celkem	1 376	697	339	226	1 715	923	77	14
v tom okresy:								
Cheb	617	296	131	86	748	382	124	56
Karlovy Vary	846	415	150	95	996	510	13	-4
Sokolov	623	292	58	45	681	337	-60	-38

Zdroj: data ČSÚ + vlastní

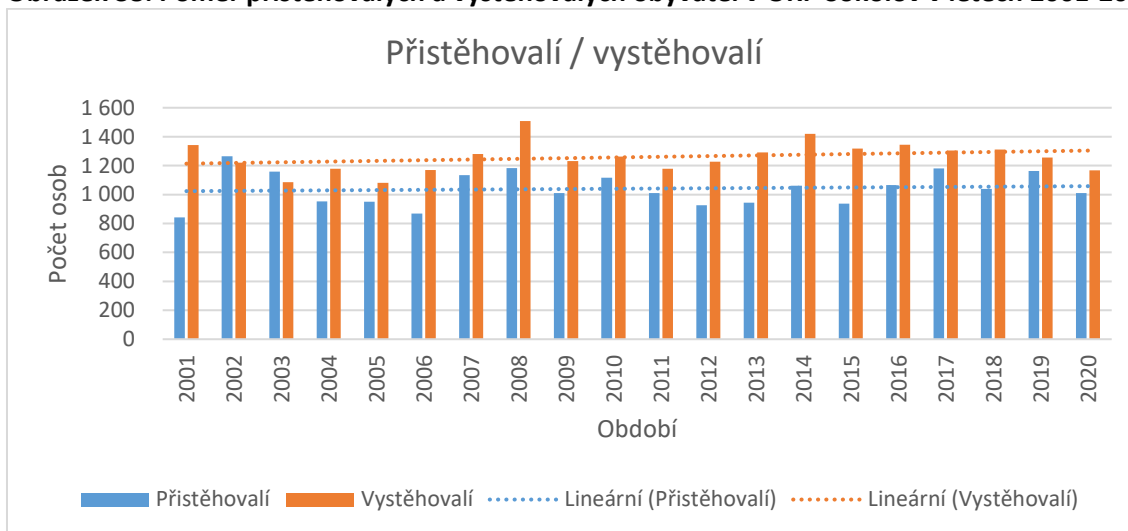
Obrázek 37: Pohyb obyvatelstva stěhováním v ČR – porovnání krajů za rok 2020

Pohyb stěhováním na tis. obyvatel ▾ ?

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/czso/porovnani-kraju-poradi-kraju>

Obrázek 38: Poměr přistěhovaných a vystěhovaných obyvatel v ORP Sokolov v letech 2001-2020

Zdroj: data ČSÚ + vlastní graf

Doprava a dopravní obslužnost

Obrázek 39: Pasportizace Karlovarského kraje - mapa

Zdroj: Czechinvest (pasportizace obcí 2021)

Po roce 1989 došlo k otevření hranic a tím k nárůstu zejména silniční dopravy, a to jak osobní, tak nákladní. Dopravní infrastruktura neodpovídá ani navýšení, ani potřebám rozvoje kraje. V Karlovarském kraji je hustá síť železničních tratí, většina vybudována na konci minulého století a od té doby nedošlo k modernizaci. Část nádražních a provozních objektů je ve špatném technickém stavu. Část sítě byla elektrifikována, na hlavních tazích jsou prováděny rekonstrukce některých úseků.

V posledních letech došlo ke snížení provozu na tratích. Na území Karlovarského kraje je toto snížení provozu patrnější z toho důvodu, že došlo k výraznému útlumu těžby hnědého uhlí, jež tvořilo velkou část přepravovaného nákladu po železnici.

V kraji je hustá síť silnic I., II. a III. třídy. Některé silnice I. třídy jsou hlavními spoji do vnitrozemí a do Německa, mají tak nadregionální význam. Hlavní komunikací je pro kraj dálnice D6, chybí však napojení na německou A93 a spojení s hlavním městem Prahou. V majetku Karlovarského kraje je hustá síť silnic II. a III. třídy, které spojují všechna důležitá a větší města kraje. Nejvýznamnější z nich v posledních letech prošly nebo nyní procházejí rekonstrukcí či modernizací.

Veřejná autobusová doprava se soustředí hlavně na dopravu mezi většími městy v regionu a na městskou hromadnou dopravu ve větších městech. Méně osídlená místa jsou obsluhována sporadicky. Obyvatelé v těchto oblastech tedy více využívají vlastní dopravu. To má za následek stěhování obyvatel do větších měst a k nárůstu provozu na silnicích.

V Karlovarském kraji je veřejné civilní mezinárodní letiště, nachází se 4,5 km od Karlových Varů. V posledních letech prošlo rozsáhlou rekonstrukcí a modernizací. Cílem bylo zvýšit kapacitu letiště a dosažení technických standardů, které jsou obvyklé u letišť této kategorie.

Z ostatní dopravy má největší význam doprava cyklistická. V současné době mají cyklostezky a cyklotrasy na území ORP Sokolov délku cca 371 km a připravuje se budování dalších okolo budoucího jezera Medard, napojení cyklostezek do Slavkovského lesa a úseky stávající cyklostezky podél Ohře.²⁰

Dojíždka obyvatel Karlovarského kraje do zaměstnání

Podle výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2011 (data z tohoto sčítání jsou poslední dostupná) vyjíždělo v Karlovarském kraji z celkového počtu zaměstnaných za prací z obce svého bydliště celkem 47 793 obyvatel. Nejčastěji vyjížděli za zaměstnáním v rámci okresu svého bydliště (18 720 obyvatel), což je 39,17 % obyvatel vyjíždějících za zaměstnáním. Z celkového počtu pak 19,15 % vyjíždí za zaměstnáním mimo Karlovarský kraj a 4,13 % vyjíždí do zahraničí.

Z ORP Sokolov vyjíždí za zaměstnáním 13 486 obyvatel, což je 28,22 % z celkového počtu obyvatel vyjíždějících za zaměstnáním v kraji.

Obrázek 40: Data ze Sčítání lidu za rok 2011 ORP Sokolov a Karlovarský kraj

9. Vyjíždějící do zaměstnání a škol		9. Vyjíždějící do zaměstnání a škol	
Vyjíždějící celkem	18 173	Vyjíždějící celkem	64 822
v tom vyjíždějící do zaměstnání	13 486	v tom vyjíždějící do zaměstnání	47 793
v tom v rámci obce	3 521	v tom v rámci obce	18 276
do jiné obce okresu	5 638	do jiné obce okresu	18 720
do jiného okresu kraje	3 377	do jiného okresu kraje	5 490
do jiného kraje	574	do jiného kraje	3 331
do zahraničí	376	do zahraničí	1 976
vyjíždějící do škol	4 687	vyjíždějící do škol	17 029
v tom v rámci obce	1 523	v tom v rámci obce	6 191
mimo obec	3 164	mimo obec	10 838

Zdroj: ČSÚ, https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31288&u=__VUZEMI__65__4107#profil31314=page%3Dpozice-profilu%26rqup%3DA%26pvo%3DPDU-SLDB-9%26z%3DT%26f%3DTABULKA%26clsp%3D31314%26katalog%3D31314

Sociální vyloučení

Jako sociálně vyloučené lokality (SVL) označujeme místa, kde jsou soustředěni lidé poznamenaní exkluzí neboli sociálním vyloučením. Za sociálně vyloučené osoby se zjednodušeně řečeno považují ti občané, kteří mají ztížený přístup k institucím a službám (tedy k institucionální pomoci), jsou vyloučení ze společenských sítí a nemají dostatek vertikálních kontaktů mimo sociálně vyloučenou lokalitu. Sociální vyloučení bylo definováno jako souběh faktorů, které výrazně omezují možnosti: k přístupu na otevřený trh práce, přístupu k veřejným službám, včetně sociálních služeb či vzdělávání, kontaktu se sociálním okolím, řešení osobních krize (zadlužení, nemoc, apod.) a politické participace či omezují schopnosti a dovednosti těchto možností využívat. Situace v sociálně vyloučených lokalitách se vyvíjí, počet obyvatel se migrací za bydlením a prací rychle mění, přesné a spolehlivé číselné údaje není možné zjistit.

Sociálně vyloučené lokality a počet osob v exekuci je jeden z největších v rámci Karlovarského kraje.

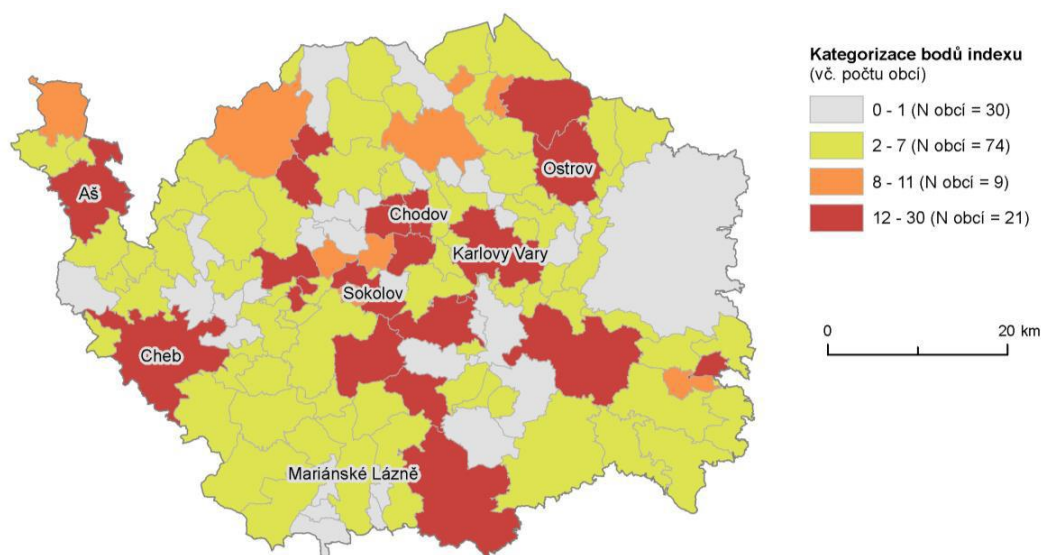
V Metodice pro posouzení rozsahu sociálního vyloučení Ministerstva pro místní rozvoj je rozsah sociálního vyloučení sledován prostřednictvím indikátorů pokrývajících dimenze chudoby, vyloučení z bydlení, vyloučení z oficiálního trhu práce, vyloučení ze vzdělávání a dimenzi zadluženosti a měřen

²⁰ <http://www.karlovyvary-region.eu/cz/o-karlovarskem-kraji/dopravni-a-technicka-infrastruktura>
Územně analytické podklady obce – ORP Sokolov - 2020

indexem sociálního vyloučení.²¹ Index vyšší než 8 bodů značí sociálním vyloučením ohrožené obce. Dle Zprávy o rozsahu sociálního vyloučení v Karlovarském kraji z července 2020, která vychází z dat za rok 2018, obdrželo 20 obcí z celkového počtu 134 obcí, index vyšší než 8. To ukazuje, že zatížení Karlovarského kraje bylo oproti celkovému stavu v ČR několikanásobně vyšší. Obce s 8 a více body tvořily v případě Karlovarského kraje 22,4 % ze všech obcí, zatímco v případě ČR to bylo 8,3 %.

Sociální vyloučení na úrovni ORP ukazuje obrázek níže.

Obrázek 41: Index sociálního vyloučení v obcích KVK v roce 2018

Zdroj: Program rozvoje Karlovarského kraje na období 2021 - 2027

Nejvíce ohrožených obcí bylo v SO ORP Sokolov (14 obcí), Karlovy Vary (5 obcí) a Ostrov (4 obce); naopak SO ORP Mariánské Lázně a Cheb měly pouze jednu takovou obec. Z hlediska podílu obcí v kategorii 8 a více bodů měly nejvyšší podíl **SO ORP Sokolov (cca 47 %), Aš (cca 40 %) a Kraslice (cca 38 %).**

Celkový podíl osob v exekuci byl v Karlovarském kraji 17,5 %, z toho nejvíce osob v SO ORP Sokolov, celkový podíl příjemců příspěvku na bydlení činil v KVK 2,5 % (z toho nejvíce příjemců bylo v SO ORP Sokolov), počet dlouhodobě nezaměstnaných v evidenci ÚP bylo z SO ORP Sokolov.

V KVK působí Odbor (Agentura) pro sociální začleňování Ministerstva pro místní rozvoj ČR. Posláním je propojovat subjekty na místní úrovni tak, aby spolupracovaly při sociálním začleňování, podporuje propojování působení veřejné správy a neziskového sektoru.

Chudoba a sociální vyloučení představují jeden z aktuálních problémů, podíl osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením stále stoupá, zvyšuje se počet SVL a počet obyvatel v nich žijících. Roste počet zadlužených domácností a celkový podíl osob v exekuci. Problémem je migrace sociálně vyloučených osob, jejich nízká vzdělanost a v jejím důsledku nezaměstnatelnost. Nezaměstnanost a závislost na sociálních dávkách těchto osob umocňuje omezená dostupnost/dojezdnost sociálních služeb pro sociálně vyloučené osoby a v SVL vzhledem k odlehlosti mikroregionů. Problémem je též nedostatek sociálních a cenově dostupných bytů a obchod s chudobou.²²

²¹ Lang, P. a Matoušek, R. (2020). *Metodika pro posouzení míry a rozsahu sociálního vyloučení v území*. Dostupné 20. 7. 2022 z: <file:///K:/Sekretari%C3%A1t%20RSK/Koordin%C3%A1tor%20HSO%C3%A9A/podklady,%20strategick%C3%A9%20dokumenty/Metodika-pro-posouzen%C3%AD-soc.-vylou%C4%8Den%C3%AD.pdf>

²² Program rozvoje Karlovarského kraje na období 2021 – 2027

6. Vazba a možnosti SRR ČR 21+ k řešení výzev a problémů na Sokolovsku

Akční plány jsou implementačními dokumenty SRR 2021+, které rozpracovávají naplňování strategických cílů, specifických cílů a typových opatření strategie a vytváří podmínky pro financování jednotlivých aktivit. Níže jsou uvedeny aktivity, které mohou pomoci řešit některé z výše uvedených problémů na Sokolovsku. Co se uvedených příkladů připravených projektů týče, nejedná se o celkový výčet, ale pouze o příklady, přičemž je nutné si uvědomit, že ne všechny projektové záměry z území jsou nám v současné době známy.

6.1 a) Podpora a rozvoj podnikatelských aktivit, podpora zaměstnanosti

Aktivita 3.1.1 Podpora kooperace základního a středního školství s podnikatelským sektorem

Cílem aktivity je vytvořit vhodné podmínky pro diverzifikaci ekonomické základny regionálních center a jejich venkovského zázemí a využití jejich potenciálu a podpořit propojení podnikatelských subjektů ve vztahu k potřebám trhu práce. Aktivita je zaměřena na posílení spolupráce základních a středních škol s firmami v území, s cílem zlepšit praktickou výuku studentů středních škol, umožnit jim získávat praktické zkušenosti a dovednosti v místních podnicích. V regionálních centrech je obtížnější získat odborné/kvalifikované pracovníky, protože se jedná o menší, méně diverzifikované mikroregionální trhy práce, zároveň lze však spolupráci na této úrovni zaměřovat na specifické obory a přizpůsobovat místním potřebám, což je v aglomeracích a metropolích obtížnější. Pro metropole a aglomerace je snazší přitáhnout odborníky a kvalifikované pracovníky odjinud, regionální centra sama o sobě jsou méně atraktivní, proto musí dělat více pro udržení a získání pracovní síly, kterou potřebují.

Pro firmy to zároveň znamená příležitost, jak propagovat svou činnost v místě a v regionu prostřednictvím spolupráce se základními a středními školami.

Řídící výbory KAP a MAP budou iniciativnější v činnostech zlepšujících spolupráci firem a škol a zvyšujících prestiž, kvalitu a aktuálnost odborného vzdělávání a jeho vazby na potřeby regionálních firem. Další aktivity budou realizovány ve vzájemné spolupráci s dalšími aktéry.

Aktivita 5.1.2 Zvýšení míry podnikavosti a zvýšení produktivity firem

Aktivita je určena přímo pro hospodářsky a sociálně ohrožená území, která jsou charakteristická slabým hospodářským výkonem. Lokální firmy se potýkají s omezenou dostupností i kvalitou lidských zdrojů a tím mají omezené možnosti svého rozvoje. Cílem aktivity je podpořit růst počtu nových ekonomických subjektů v regionech, podpořit rozvoj a zvýšení produktivity stávajících firem, a tím zajistit lepší dostupnost pracovních příležitostí pro osoby v produktivním věku, které dojíždějí do práce mimo místo svého bydliště. Aktivita má za cíl také podporu výstavby adekvátní infrastruktury – podnikatelských inkubátorů a inovačních HUBů v lokálních centrech, která budou spolupracovat s inovačními centry v krajských městech. Na významu nabývá sociální stránka podnikání – zaměstnávání obyvatel ve vyšším věku, s nižší vzdělaností, v exekuci či sociálně vyloučených.

Aktivita 5.1.5 Podpora zaměstnanosti

Aktivita má za úkol podpořit aktivity v rámci OPZ+. Navazuje na typové opatření 40 „Rozvíjet drobné podnikání a malé a střední podniky“ a opatření 41 „Posilovat lokální zaměstnání v rámci veřejných investic“ v SRR ČR 21+. Aktivita souvisí částečně s aktivitou 5.1.2 Zvýšení míry podnikavosti a zvýšení produktivity firem. Podpora vzniku a rozvoje lokálních firem přinese nová pracovní místa a tím podpoří zaměstnanost v regionu.

b) Vazba AP SRR ČR 21+ na plánované aktivity v oblasti podpory a rozvoje podnikatelských aktivit

Karlovarský kraj se snaží podnikatelské prostředí podpořit v celém kraji. V rámci Programu rozvoje Karlovarského kraje na období 2021 - 2027 je jednou z prioritních oblastí Hospodářsky prosperující a atraktivní region. Tato oblast zahrnuje intervence zaměřené na rozvoj výzkumných, vývojových a inovačních aktivit v regionu, podporu firem v kraji a přilákání nových investic, zajištění kvalitní podnikatelské infrastruktury a služeb, podporu podnikání a podnikavosti obyvatel a na zajištění pracovní síly odpovídající potřebám trhu práce.

Za účelem zajištění koordinace aktivit v oblasti rozvoje podnikání v kraji, byla v roce 2009 založena Karlovarská agentura rozvoje podnikání, p.o. (dále jen „KARP“), jež má za úkol podporovat a realizovat aktivity, jejichž cílem je podpora místního potenciálu za použití zavádění inovací, nových forem spolupráce, podpory vzdělávání a podpory budování lepších podmínek podnikatelského prostředí. KARP podporuje podnikání mj. finanční podporou ve formě voucherů, které pomáhají rozvíjet podnikání a podporovat spolupráci s výzkumnými institucemi. Vouchery jsou určeny na implementaci strategických projektů, inovací či tvorbu kreativního řešení. Dalšími finančními zdroji jsou evropské fondy, kromě klasických operačních programů, bude možné využít také např. nový Operační program Spravedlivá transformace, ze kterého mohou subjekty na území ORP čerpat prostředky, dále Národní plán obnovy (dále jen „NPO“), např. pro revitalizaci brownfieldů, atd.

Připravované projekty

Dle získaných podkladů zástupců jednotlivých samospráv v Karlovarském kraji je patrné, že na území ORP Sokolov je řada projektů v různých fázích připravenosti. Ne všechny projekty jsou nám v současné době známy, uveden je tedy jen malý výčet.

Rozvoj malého a středního podnikání

Příprava pozemků pro podnikání, případně výstavba nových podnikatelských objektů/inkubátorů za účelem zvýšení podnikatelských možností pro malé a střední podnikatele ve městě.

Stav připravenosti projektu: nízká

Rozšiřování bytových a nebytových prostor

Odkup vybydlených nemovitostí městem, případná přeměna z bytových prostor na nebytové a poskytování těchto prostor malým a středním podnikatelům, čímž dojde k zabránění eliminace obchodu s chudobou.

Stav připravenosti projektu: nízká

Revitalizace železničního depa

Cílem projektu je zlepšení prostředí demolicí zchátralých budov a zabránění výskytu černých skládek. Součástí projektu bude vybudování parkovací plochy pro osobní, autobusovou a nákladní dopravu, příprava pozemků pro podnikání a výstavba haly pro chráněnou dílnu. Dále se zamýšlí vybudování areálu pro skladovací kóje sloužící podnikatelům a veřejnosti.

Projekt by mohl být financován z NPO.

Stav připravenosti projektu: střední

Odhadované náklady: cca 220 mil. Kč

6.2 a) Podpora v oblasti vzdělávání a sociálních věcí, bytová výstavba

Aktivita 3.3.1 Rozvoj a obnova infrastruktury a vybavenosti škol a školských zařízení

Aktivita je zaměřena na obnovu a modernizaci infrastruktury a vybavenosti škol a školských zařízení v regionálních centrech a jejich zázemí a zajištění služby péče o děti. Zásadním předpokladem udržení kvality a vzdělávání v regionálních centrech je zajištění obnovy a modernizace stávající infrastruktury a zvyšování vybavenosti škol a školských zařízení.

V rámci aktivity bude realizováno:

- obnova a modernizace stávajících budov mateřských, základních a středních škol včetně prostor pro neformální vzdělávání,
- zajištění obnovy a modernizace vybavení tříd (např. odborných učeben, tělocvičen atd.) a dostupnosti pomůcek ve školách na všech stupních vzdělávání přes KAP, MAP II, MAP III, vč. modernizace vybavení pro distanční vzdělávání a kapacit datových přenosů,
- optimalizace současných pěti dotačních titulů na obnovu, rekonstrukci a modernizaci škol se značnými překryvy.

Aktivita 3.3.2 Zajištění kapacit sociálních služeb pro seniory

Aktivita reaguje na obecný nedostatek podpory a péče o seniory se sníženou soběstačností a v sociálně nepříznivé situaci. Zásadním úkolem je podpora vhodného a rovnoměrného „mixu“ terénních, ambulantních a pobytových služeb, který zajistí udržitelné naplňování potřeb a bezpečí seniorů se sníženou soběstačností.

Aktivita 3.3.3 Podpora zajištění sociálního bydlení

Cílem aktivity je řešit problémy spojené se sociálně vyloučenými lokalitami ve venkovském prostředí. Náklady na bydlení jsou největší výdajovou položkou v rozpočtech domácností a spolu s tím narostl počet domácností ohrožených potenciální ztrátou bydlení či její nevyhovující formou. Těmto rizikům má předcházet kromě klasických sociálních opatření vhodná paleta nabídky sociálního bydlení převážně v režii obcí.

V rámci aktivity bude realizováno:

- pokračování dotačního a úvěrového programu na pořízení sociálních a dostupných bytů a sociálních, smíšených a dostupných domů. Výstavba pro obce – výstavba a také renovace stávajících nevhodně využívaných objektů,
- zahájení diskuse o zajištění krizového intervenčního bydlení,
- implementace Konceptce sociálního bydlení ČR 2015 – 2025.

Aktivita 3.3.4 Rozvoj dostupného vzdělávání a s ním souvisejících sociálních služeb v oblastech se sociálním vyloučením

Cílem aktivity je řešit problémy spojené se sociálně vyloučenými lokalitami ve venkovském prostředí a zlepšit dostupnost služeb v regionálních centrech i v jejich venkovském zázemí s důrazem na problémy spojené se stárnutím a existencí či vznikem sociálně vyloučených lokalit. Vzdělání a na něj navazující sociální péče je důležitým nástrojem prevence budoucího sociálního vyloučení a chudoby. Zajištění sociální péče a potřebné kvalitní a dostupné intervence pro rozvoj dítěte povede k prevenci předčasných odchodů ze základního či později středního vzdělávání.

V rámci aktivity bude realizováno:

- zvýšení motivace rodičů, kteří dlouhodobě své děti do předškolního vzdělávání z různých důvodů neposílají a vytvoření vhodného prostředí pro zvýšení docházky dětí do zařízení

předškolní péče na základě komplexního řešení problémů v rámci SVL prostřednictvím KPSVL+ a MPSV,

- rozvoj spolupráce škol s poskytovateli sociální práce a sociálních služeb za účelem multidisciplinárního přístupu k dětem a žákům sociálně znevýhodněným a jejich rodinám (OP JAK),
- zlepšit dostupnost kvalitní péče o děti předškolního věku.

b) Vazba AP SRR ČR 21+ na plánované aktivity v oblasti podpory vzdělávání

Karlovarský kraj financuje záměry v oblasti vzdělávání z vlastních prostředků kraje, ale i z finančních prostředků EU. Zásadním dokumentem kraje pro rozvoj krajské vzdělávací soustavy je Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy KVK na období 2020 – 2024 (dále jen „Záměr“). Záměr je zpracován v souladu se Strategií vzdělávací politiky ČR do roku 2020 a s Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR na období 2019 – 2023. Záměr se zabývá vzdělávací soustavou v KVK bez rozdílu zřizovatelů a napříč všemi vzdělávacími segmenty. Mezi klíčové strategické cíle regionálního školství pro období 2020 – 2024 stanovuje KVK:

- Zvýšení kvality vzdělávání a poskytování školských služeb ve školách a školských zařízeních na území KVK
- Podpora pedagogických pracovníků ve školách a školských zařízeních
- Efektivita vzdělávacího systému v KVK

Připravované projekty

Ze získaných informací o plánovaných projektech v ORP Sokolov můžeme konstatovat, že častým tématem je rozvoj a obnova infrastruktury a vybavenosti škol a školských zařízení. Smyslem je zlepšit vybavenost a podmínky pro studium a také pro volnočasové aktivity. Jelikož oblast školství je v KVK obecně velkým problémem, nabývá tato aktivita ještě většího významu.

Investice do ZŠ Březová

Cílem projektu je rekonstrukce zázemí, výstavba nových učeben s využitím půdního prostoru, vybudování venkovní učebny a bezbariérového přístupu. Dále má být ve škole vybudována rekuperační jednotka a využívány obnovitelné zdroje energie.

Stav připravenosti projektu: Nízká/ zadáno zpracování PD na stavební povolení

Odhadované náklady: 100 mil. Kč

Tělocvična u ZŠ

Projekt se zabývá rekonstrukcí a rozšířením stávající tělocvičny

Stav připravenosti projektu: vysoká

Odhadované náklady: 30 mil. Kč

Komplexní přístup k řešení prevence kriminality a sociálního začleňování v Sokolově

Projekt má dvě hlavní podoblasti:

- 1) Prevence sociálně patologických jevů, kriminality a ochrana veřejného pořádku ve městě Sokolov
- 2) Podpora sociálního začleňování prostřednictvím činnosti Koordinátora boje s diskriminací.

Cílem projektu je zaměstnat asistenty prevence kriminality a domovní preventisty, převážně ze sociálně vyloučených lokalit, dále koordinátora boje s diskriminací. Bude probíhat vzdělávání

a mentoring uvedených osob. Zároveň proběhne evaluace na změřením dopadů realizace projektu, aby bylo možné vyhodnotit efektivitu a účelnost realizovaného opatření.

Stav připravenosti projektu: vysoká

Odhadované náklady: cca 20 mil. Kč

Bytový dům č. p. 172 - Královské Poříčí

Cílem projektu je přestavba chátrajícího domu bývalého Středního odborného učiliště na bytový dům s 12 byty pro mladé.

6.3 a) Podpora v oblasti zdravotnictví

Aktivita 3.3.6 Podpora zajištění primárních zdravotních služeb ve venkovských a periferních oblastech

Opatření má zajistit adekvátní dostupnost terénních sociálních služeb a zlepšit dostupnost občanské vybavenosti ve venkovském prostředí a vytvořit podmínky pro rozvoj komunitního života. Z provedených analýz vyplývá potřeba zahájení aktivit vedoucích k zabezpečení místní dostupnosti sítě primární zdravotní péče na venkově a v obtížně obsaditelných a neatraktivních oblastech, a to i s ohledem na zajištění co nejméně problematické generační obměny lékařů a zdravotních sester.

Nástrojem aktivity a podpory ze strany Ministerstva zdravotnictví ČR (dále jen „MZd“) jsou:

- přímá finanční podpora praxí jednorázově a dlouhodobě vhodnými dotačními tituly MZd,
- nepřímá podpora zřízení a chodu praxí a dalších motivujících faktorů (zajištění odpovídajícího bydlení, dopravního prostředku pro možnost poskytování zdravotních služeb v celém regionu, zaměstnání partnerů, vzdělávání a kroužky dětí apod.),
- podpora vzdělávání mladých lékařů na lékařských fakultách,
- podpora vzdělávání sester SZŠ a VOŠZ,
- podpora lékařů ve specializační přípravě, odstupňované dotace na rezidenční místa v závislosti na lokalitě,
- podpora školitelů lékařů primární péče,
- podpora sdružených praxí.

b) Vazba AP SRR ČR 21+ na plánované aktivity v oblasti zdravotnictví

Karlovarský kraj financuje ze svých zdrojů investiční akce a projekty v rámci svých zařízení, ale podporuje i vybrané subjekty, které jsou pověřeny službou obecného hospodářského zájmu. Významnou měrou přispívá na opatření pro zvýšení počtu zdravotnického personálu na území kraje poskytováním náborových příspěvků novým zaměstnancům nemocnic. Kraj poskytuje finanční prostředky ze svého rozpočtu na zajištění činnosti Zdravotnické záchranné služby KVK, příspěvkové organizace a Krajského dětského domova pro děti do 3 let, příspěvkové organizace.

Formou dotací je podporována také činnost právnických osob, které realizují projekty v oblasti zdravotnictví, a pravidelně vyhláší tyto dotační programy:

- Program na podporu zdravotnické osvěty, výchovy a zmírňování následků onemocnění,
- Program na podporu provozování domácí hospicové péče,
- Program na podporu vybavení ordinací praktických lékařů informačními technologiemi v souvislosti s eReceptem

6.4 a) Podpora životního prostředí

Aktivita 3.4.2 Revitalizace brownfields

Aktivita je určena pro všechny typy území, tzn. i pro HSOÚ. Brownfieldy (dále jen „BF“) představují pro jejich vlastníky i uživatele lokality zátěž, v některých případech jsou navíc kontaminovány předchozí hospodářskou činností. Lokality, které by mohly být využity ve veřejném zájmu, jsou tak často ponechány bez potřebné údržby a investic. Zvýšená podpora BF by měla směřovat především do regionálních center, strukturálně postižených krajů a hospodářsky a sociálně ohrožených území, kde je menší potenciál zájmu soukromých investorů. Regenerace BF může pomoci vyřešit problém nedostatečné občanské vybavenosti, zvýšit nabídku nemovitostí pro rozvoj podnikání atd.

Při podpoře BF je nutná spolupráce mezi Ministerstvem pro místní rozvoj (dále jen „MMR“), Ministerstvem životního prostředí (dále jen „MŽP“) a Ministerstvem průmyslu a obchodu (dále jen „MPO“).

Aktivita 3.4.3 Likvidace kontaminovaných míst

Aktivita je taktéž zaměřena na všechny typy území. V oblasti prevence vzniku kontaminovaných míst a předcházení ekologické újmy je klíčová průběžná evidence, dokončení inventarizací příp. odstraňování kontaminovaných míst. Aktivita je zaměřena na podporu/zohlednění uvedených opatření v dotačních titulech a jiných podporách MŽP. MŽP bude podporovat sanace ekologických zátěží na území BF. V roce 2019 zahájilo MŽP projekt 2. etapy Národní inventarizace kontaminovaných míst, jehož výsledkem je databáze SEKM (Systém evidence kontaminovaných míst). Jedná se o systém pro evidenci, sledování a posuzování priorit kontaminovaných, resp. potenciálně kontaminovaných míst a lokalit s řešenou ekologickou újmou. Zdrojem financování této aktivity by měl být primárně Operační program Životní prostředí, Fond spravedlivé transformace, státní rozpočet.

Aktivita 3.4.1 Podpora pozemkových úprav směřujících ke stabilizaci krajiny

Cílem opatření SRR ČR 21+, na které tato aktivita navazuje, je využít moderních systémů hospodaření v krajině a snížit negativní dopady intenzivního způsobu hospodaření v území. Pozemkovými úpravami jsou vytvářeny podmínky pro šetrné hospodaření vlastníků půdy, pozemky se jimi prostorově a funkčně uspořádávají a zabezpečuje se jejich přístupnost. Úpravy musí spočívat ve vhodném plánování využití území v zemědělství, promyšlené tvorbě krajinné mozaiky se zastoupením mokřadů, lesních porostů a dalších krajinných prvků, které mají pozitivní vliv na vodní režim krajiny, biodiverzitu a zlepšení krajinných a přírodních struktur.

b) Vazba AP SRR ČR 21+ na plánované aktivity v oblasti podpory životního prostředí

Problematika starých ekologických zátěží a brownfieldů je na území KVK významná, postupně probíhá sanace jednotlivých zátěží, nicméně některé významné zátěže v území nejsou doposud vyřešeny. Ekologická zátěž je většinou spojena s minulou těžební a průmyslovou činností. Kromě evidovaných starých ekologických zátěží se v území mohou nacházet i další areály a budovy potenciálně kontaminované. Může jít zejména o nevyužívané zemědělské areály, opuštěné lokality průmyslové výroby apod.

Předpokladem pro dlouhodobý rozvoj je také kvalita životního prostředí, která se stává stále důležitějším aspektem podmiňujícím přitažlivost kraje pro obyvatele a investory. KVK se problematikou ekologických zátěží a brownfieldů zabývá. Součástí Programu rozvoje Karlovarského kraje je „Opatření 5.1.1.4 Sanace starých ekologických zátěží“, které je zaměřeno na sanaci starých ekologických zátěží, které jsou důsledkem těžební a průmyslové činnosti v kraji a jsou evidovány v Systému evidence kontaminovaných míst (dále jen „SEKM“). V rámci opatření jsou podporovány projekty realizující sanaci starých ekologických zátěží a následné rekultivační práce. Opatření má vazbu na další strategie,

např. SRR ČR 21+, Státní politika životního prostředí 2030 s výhledem do 2050, Koncepce rozvoje venkova 2021 – 2027, Evropská zelená dohoda aj.

Dle získaných podkladů z území ORP Sokolov je patrné, že část obcí má projektové záměry, v různém stadiu přípravy, řešící demolice, rekonstrukce a revitalizace brownfieldů. Kromě krajských zdrojů na sanaci, je nutné využít také národní zdroje a evropské zdroje. V současné době se pro regeneraci brownfieldů ve vlastnictví obcí a krajů nabízí také např. Národní plán obnovy, komponenta 2.8.

Velmi důležitou problematikou je péče o vodní hospodářství a zvyšování ekologické stability krajiny. Je nutná podpora diverzifikace a odolnosti krajiny, zadržování vody v krajině, protipovodňová opatření, protierozní opatření, zvyšování ekologické stability a biodiverzity. Zvyšující se sucho, klesající kvalita vody, klimatické změny atd., vedou k potřebě pečovat o vodní hospodářství, zadržování vody v krajině, využívání dešťové vody, zkvalitnění ČOV atd.

Připravované projekty

Revitalizace železničního depa

Projekt zasahuje kromě již výše uvedené aktivity 6.1a) Rozvoj podnikatelských aktivit také do oblasti životního prostředí, resp. regenerace brownfieldů. Cílem projektu je zlepšení prostředí demolicí zchátralých budov a zabránění výskytu černých skládek. Součástí projektu bude vybudování parkovací plochy pro osobní, autobusovou a nákladní dopravu, příprava pozemků pro podnikání a výstavba haly pro chráněnou dílnu. Dále se zamýšlí vybudování areálu pro skladovací kóje sloužící podnikatelům a veřejnosti.

Projekt by mohl být financován z NPO.

Stav připravenosti projektu: střední

Odhadované náklady: cca 220 mil. Kč

Regenerace brownfieldů pro nepodnikatelské využití v Chodově

Stav připravenosti projektu: nízká

Odhadované náklady: 100 mil. Kč

Hospodaření se srážkovou vodou

Cílem projektu je nalezení vhodných lokalit a objektů ve vlastnictví města Sokolov a realizovat projekty spočívající v zachytávání srážkové vody k jejich následnému využití, např. k automatickému zavlažování zeleně ve městě. Záměrem je dále využití bazénové vody (městský bazén a koupaliště), např. pro čištění komunikací či závlivku zeleně ve městě atd.

Stav připravenosti projektu: střední

Odhadované náklady: 30 mil. Kč

Revitalizace pásu vodního toku ve správě obce Těšovice

Cílem projektu je vyčištění toku, odstranění černé skládky, vybudování pěšin, odpočinkových míst, mobiliář, odstranění náletů, zalesnění.

Odhadované náklady: 10 mil. Kč

6.5 a) Podpora v oblasti cestovního ruchu a kultury

Aktivita 3.2.3 Rozvoj, rekonstrukce a údržba sítě cyklostezek

Aktivita navazuje na typové opatření 27 „Rozvíjet udržitelný cestovní ruch“ a opatření 28 „Lépe koordinovat dopravu v regionu“ v SRR ČR21+. V rámci opatření je vhodné podporovat rozvoj udržitelných forem cestovního ruchu (např. pěší turistika a cykloturistika, ekoturismus).

Aktivita 3.3.9 Zapojení organizací destinačního managementu do zvýšení potenciálu kultury a cestovního ruchu

Cílem aktivity je podpora síťování mezi pořadateli kulturních akcí/provozovateli kulturních institucí a organizacemi destinačního managementu. V současném stavu je úroveň výměny informací velmi malá a často tak některé kulturní akce s potenciálem pro návštěvníky nejsou optimálně propagovány. Ne vždy optimálně funguje spolupráce a koordinace se sférou cestovního ruchu. Důležitým krokem je provázání kulturních akcí na další atraktivity v cestovním ruchu a spolupráce v rámci tvorby tzv. mezioborového produktu cestovního ruchu. Jedná se o systematické provázání regionální produkce a výroby se službami cestovního ruchu s tematicky vhodnými kulturními akcemi, kulturními památkami, pamětovými institucemi a dalšími atraktivitami cestovního ruchu. Výsledkem je ucelená tematická nabídka, např. jako tzv. Technotrasy v Moravskoslezském kraji atd.

Aktivita 3.3.11 Obnova kulturních památek

Aktivita navazuje na typové opatření 27 „Rozvíjet udržitelný cestovní ruch“ a 33 „Napomáhat rozvoji a využití kulturního potenciálu regionálních center a jejich venkovského zázemí“ v SRR ČR 21+.

b) Vazba AP SRR ČR 21+ na plánované aktivity v oblasti podpory cestovního ruchu

Hlediska, která omezují rychlý rozvoj a konkurenceschopnost KVK v oblasti cestovního ruchu, jsou mimo jiné stagnující kvalita doprovodné infrastruktury cestovního ruchu, horší stav části dopravní infrastruktury, ale také kvalita poskytovaných služeb a nízká míra diverzifikace zdrojových trhů a klientely.

Špatná image regionu Sokolovska znamená nižší úroveň návštěvnosti v porovnání s ostatními částmi kraje. V některých lokalitách je jen malé množství volnočasových aktivit. Ke zlepšení image regionu a růstu cestovního ruchu je potřeba podporovat rozvoj cestovního ruchu a volnočasového vyžití, využít potenciál přírodních krás a zajímavostí. Vzhledem k rostoucímu zájmu o cykloturistiku vzrůstá potřeba budování a rekonstrukce cyklostezek a veřejné infrastruktury cestovního ruchu (parkoviště, značení, sociální zařízení, odpočívadla...).

KVK se v rámci Programu rozvoje KVK zabývá taktéž podporou cestovního ruchu a kulturou. Specifický cíl PRKK „Rozvoj potenciálu udržitelného cestovního ruchu“ zahrnuje opatření Podpora spolupráce subjektů v oblasti cestovního ruchu a lázeňství, Rozvoj infrastruktury udržitelného cestovního ruchu a Propagace cestovního ruchu pro residenty kraje.

Na území KVK se nachází mnoho kulturních památek v nevyhovujícím stavu, přičemž nejsou dostatečné zdroje k jejich obnově a údržbě. Památky ve venkovském zázemí jsou jedním z pilířů lokálního cestovního ruchu. Podpora tradičních i nově vznikajících kulturních akcí má příznivý dopad na rozvoj území a komunitní život.

Připravované projekty

Výstavba cyklostezek v okolí města Chodova

Město Chodov má několik projektových záměrů na vybudování cyklostezek v okolí města a jejich napojení na páteřní cyklostezku.

Rozvoj cyklostezek na Smolnické výsypce

Stav připravenosti projektu: střední

Odhadované náklady: 10 mil. Kč

Výstavba cyklostezky Chodov Loket s napojením na páteřní cyklostezku Ohře – II etapa Loučky – Loket

Stav připravenosti projektu: vysoká

Odhadované náklady: 40 mil. Kč

Rekonstrukce zámku v Kostelní Bříze

Projekt má za cíl multifunkční využití prostor bývalého zámku, přilehlých budov a navazujícího veřejného prostranství. Jde o obnovu kulturní památky a zároveň o částečný brownfield.

Připravenost projektu: Střední/ studie. Možnost využití pro sociální sféru

Odhadované náklady: 150 mil. Kč

Rozhledna Meluzínka

Projekt výstavby rozhledny.

Připravenost projektu: vysoká

Odhadované náklady: 15 mil. Kč

Uvedený výčet oblastí podpory a jednotlivých aktivit a projektů není zdaleka úplný. ORP Sokolov se potýká s vícero problémy. Rozvoj území je nutné řešit komplexně, nikoliv se zaměřovat pouze na několik aktivit.

7. Možnosti pro AP SRR 2023-2024

Nepokrytá témata

V rámci komunitního projednávání Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Sokolovsko na období 2021 – 2027 proběhla společná tvorba analýzy rozvojových potřeb a rozvojového potenciálu. Analýza zachycuje potřeby a potenciál rozvoje území, přičemž témata jsou seskupena do pěti oblastí, a to lidské zdroje, životní prostředí, podnikatelské prostředí, zemědělství a rozvoj venkova, infrastruktura. Co se témat, která nejsou pokryta v Akční plán Strategie regionálního rozvoje 2021 – 2022, týče, můžeme zmínit:

- Kvalitní dopravní a technická infrastruktura – v některých oblastech infrastruktura chybí nebo je nedostatečná, je potřeba komplexní řešení infrastruktury obcí (včetně vodovodů a kanalizací, zejména u nově budovaných částí obcí a odlehlých částí obcí, např. Krásno, Locket ad.). Neexistující či nevyhovující stav chodníků v obcích. Špatný stav dopravních cest, nedostatek spojů veřejné dopravy, zejména v okrajových obcích ve Slavkovském lese a Krušných horách. **Pro další rozvoj území je důležité nastavit podporu tak, aby mohla být nejprve vybudována základní nezbytná infrastruktura.**
- Zkvalitnění veřejného prostoru – obce nemají prostředky na řešení nadstavby nad základní nezbytné infrastrukturní funkce. Potřeba řešit také vzhled obcí, podporovat vznik prostor pro komunitní setkávání, podpora budování herních prvků ad. Podpořit nad rámec využití zelených a chytrých řešení.
- Odpadové hospodářství – potřeba řešit budoucí zákaz skládkování odpadů. Podpora na zlepšení informovanosti, osvěty a spolupráci v oblasti nakládání s odpady. Legislativní a dotační podpora pořizování kompostáren.
- Informovanost společnosti – nedostatek financí na zajištění bezplatného dostupného přístupu k informacím.
- Sportovní infrastruktura – klesající zájem o sport. V některých lokalitách chybí možnosti volnočasového sportovního vyžití pro občany. Obce řeší nedostatek finančních prostředků na údržbu, rozvoj a budování sportovišť a podporu sportovních klubů. Zlepšení přístupu a zvýšení využívání sportovišť povede zároveň k pozitivním zdravotním dopadům především na děti a mládež.

8. Zdroj dat

Zdrojem dat pro vypracování studie byly, kromě komunikace s aktéry, zejména Program rozvoje Karlovarského kraje (PRKK). Jde o střednědobý strategický dokument, který na základě znalosti území, společenských podmínek a trendů vývoje na úrovni EU a ČR definuje základní strategické cíle rozvoje území kraje a formuluje opatření a aktivity pro jejich dosažení. V souladu s tímto dokumentem rozhoduje samospráva kraje o vhodnosti záměrů, projektů a aktivit ucházejících se o podporu kraje.

Dalším důležitým zdrojem je Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Sokolovsko o.p.s. na období 2021 – 2027. MAS působící na území kraje znají velmi dobře své území působnosti, komunikují s jednotlivými obcemi a znají jejich problémy. [SCLLD21+ – MAS Sokolovsko \(mas-sokolovsko.eu\)](https://www.sclld21+mas-sokolovsko.eu)

Czechinvest – pasportizace obcí - <https://www.czechinvest.org/cz>

Český statistický úřad - <https://www.czso.cz/csu/xk>

Databáze strategií - <https://www.databaze-strategie.cz/>

Hospodářská ročenka Karlovarského kraje 2020

Karlovy Vary region - <http://www.karlovyvary-region.eu/cz/>

Ministerstvo pro místní rozvoj - <https://mmr.cz/cs/uvod>

Re:Start - <https://www.mmr.cz/cs/microsites/restart-regionu/cechy>

Strategie regionálního rozvoje ČR 21+

Územně analytické podklady Karlovarského kraje – 5. úplná aktualizace 2021 - http://www.kr-karlovarsky.cz/region/uzem_plan/Stranky/UAP-KK/UAP_Karlovarskeho_kraje.aspx

Územně analytické podklady ORP Sokolov – 5. aktualizace 2020
https://www.sokolov.cz/assets/urad/odbory/odbor_stavebni_a_uzemniho_planovani/uapo_orp-sokolov2020_verze-i.pdf